

METODOLOGIE

DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A PLURALISMULUI AUDIOVIZUAL EXTERN ÎN REPUBLICA MOLDOVA

ABREVIERI

CA – Consiliul Audiovizualului

CC – Consiliul Concurenței

CEDO – Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

CtEDO – Curtea Europeană a Drepturilor Omului

CSD – Consiliul de Supraveghere și Dezvoltare al companiei Teleradio-Moldova

CSMA – Codul serviciilor media audiovizuale

CoE – Consiliul Europei

FSM – Furnizorii de servicii media

IPNA – Instituția Publică Națională a Audiovizualului

IPRA – Instituția Publică Regională a Audiovizualului

IPTV – Internet Protocol Television

MPM – Media Pluralism Monitor

ONG – Organizație non-guvernamentală

ONU – Organizația Națiunilor Unite

OSCE – Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa

PIB – Produsul Intern Brut

RM – Republica Moldova

SMAV – Servicii media audiovizuale

TRM – Teleradio-Moldova

UE – Uniunea Europeană

UTA – Unitate teritorial-administrativă

STRUCTURA METODOLOGIEI

INTRODUCERE

CONTEXT ȘI ABORDARE

NOTE METODOLOGICE

DOMENIILE DE RISC SUPUSE ANALIZEI

DOMENIUL DE RISC A. PROTECȚIA FUNDAMENTALĂ

- ✚ Riscul A1. Libertatea de exprimare, drepturile și libertățile conexe nu sunt suficient protejate
- ✚ Riscul A2. Insuficiența unei supravegheri independente în domeniul audiovizualului
- ✚ Riscul A3. Insuficiența educației mediatică (media literacy)
- ✚ Riscul A4. Insuficiența protecției în fața conținutului ilegal și dăunător
- ✚ Riscul A5. Insuficiența accesului universal la mass-media tradițională

DOMENIUL DE RISC B. PLURALITATEA PIETEI

- ✚ Riscul B1. Lipsa de transparență în structurile de proprietate
- ✚ Riscul B2. Nivelul înalt de concentrare a proprietății pe piața serviciilor media audiovizuale
- ✚ Riscul B3. Nivelul înalt de concentrare încrucișată (cross-media) a proprietății pe piața mass-media
- ✚ Riscul B4. Nivelul insuficient al viabilității mass-mediei audiovizuale
- ✚ Riscul B5. Lipsa de resurse financiare suficiente pentru a sprijini mass-media audiovizuală

DOMENIUL DE RISC C. INDEPENDENȚA POLITICĂ

- ✚ Riscul C1. Politizarea excesivă a proprietății și controlului în domeniul audiovizualului
- ✚ Riscul C2. Insuficiența independenței editoriale
- ✚ Riscul C3. Partizanatul și părtinirea politică în alegeri
- ✚ Riscul C4. Lipsa de transparență în oferirea resurselor de către stat
- ✚ Riscul C5. Independența insuficientă a FSM publici

DOMENIUL DE RISC D. INCLUZIUNEA SOCIALĂ

- ✚ Riscul D1. Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru persoanele cu nevoi speciale
- ✚ Riscul D2. Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru comunitățile locale/regionale
- ✚ Riscul D3. Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru femei
- ✚ Riscul D4. Centralizarea înaltă a sistemului național și dezvoltarea insuficientă a mass-mediei locale/regionale
- ✚ Riscul D5. Lipsa, subreprezentarea sau dominația unor tipuri de servicii media audiovizuale

TABELUL 1. DOMENIILE DE RISC ANALIZATE ȘI LISTA INDICATORILOR MONITORIZAȚI

ÎNDRUMAR DE APLICARE A METODOLOGIEI

ANEXE

INTRODUCERE

Pluralismul constituie o condiție fundamentală pentru existența și funcționarea unei democrații. Diversitatea instituțiilor mass-media și cea a opiniilor prezentate în conținuturile mediatic contribuie la formarea spiritului critic și analitic ale consumatorului de informație.

Republica Moldova a ales calea democrației, adoptând, rând pe rând, valorile și principiile de funcționare ale acesteia. RM a aderat la mai multe organizații internaționale și aspiră la apropierea de UE. Mai mult, din 2022, RM a obținut statut de țară candidată la aderare și tinde să îmbrățișeze și să respecte valorile și standardele europene.

Prezenta metodologie de monitorizare și evaluare a pluralismului audiovizual în RM se bazează pe „*Studiul independent al indicatorilor pentru pluralismul media în statele membre ale Uniunii Europene – o abordare bazată pe analiza de risc*”¹, publicat de Comisia Europeană în 2009 și care a avut ca scop crearea unui instrument de identificare și evaluare a amenințărilor potențiale asupra pluralismului mediatic la nivel continental.

CONTEXT ȘI ABORDARE

Există multe distincții conceptuale și abordări în măsurarea pluralismului mediatic, dar majoritatea, dacă nu toate, iau în considerare concentrarea proprietății pe piețele mass-media. Concentrarea proprietății este văzută ca una dintre cele mai mari amenințări la adresa pluralismului media, deoarece poate restrânge diversitatea vocilor și informațiilor editoriale. Această înțelegere a fost, de asemenea, folosită în Monitorul pluralismului media (MPM)[1] – un proiect care evaluează condițiile pentru pluralismul mediatic în toate statele membre UE, precum și în țările candidate. MPM, spre deosebire de multe alte încercări de a evalua acest fenomen, nu se uită doar la dimensiunea pieței. Ea consideră pluralitatea pieței ca fiind unul dintre cele patru domenii care determină condițiile pentru pluralismul mediatic într-o țară (celelalte trei domenii sunt: protecția fundamentală, independența politică și incluziunea socială).

Nu există o definiție universală general acceptabilă pentru pluralismul mediatic. Totuși, cercetătorii sunt de acord, că ea ar trebui să întrunească unele elemente obligatorii, precum: a) diversitate, varietate și pluralitate de instituții mediatic; b) sferă publică și prezența în ea a opiniilor publicului larg; c) mass-medii independente, libere și autonome; d) acces larg la gama de opinii reprezentate în sfera publică.

Potrivit documentelor CoE², noțiunea de “pluralism al mass-media” este înțeleasă în sensul unei diversități a ofertei, reflectată, de exemplu, în “existența unei pluralități a mijloacelor de comunicare în masă independente și autonome (pluralism structural în general), precum și a unei diversități a tipurilor de mijloace de comunicare în masă și a conținuturilor (puncte de vedere și opinii) propuse publicului”.

Codul serviciilor media audiovizuale al RM descrie pluralismul audiovizuale în felul următor: “*pluralism audiovizual – context în domeniul audiovizualului care întrunește cumulativ următoarele caracteristici:*

- a) *diversitate de furnizori de servicii media și de servicii media audiovizuale;*
- b) *diversitate de programe audiovizuale în cadrul aceluiași serviciu media audiovizual;*
- c) *prezența opiniilor publicului larg în serviciile media audiovizuale, în special a celor liniare;*
- d) *prezența furnizorilor de servicii media liberi, autonomi, independenți economic și editorial;*
- e) *accesul publicului larg la gama de opinii prezente în serviciile media audiovizuale;*”.

Pentru dimensiunea externă a pluralismului, în scopul prezentei metodologii trebuie urmărite, în particular, dar nu exhaustiv, semnificațiile de la lit.a), b), d) și e).

Adaptată la particularitățile domeniului audiovizualului din RM, metodologia își propune evaluarea riscurilor pentru pluralismul mediatic prin intermediul mai multor indicatori cantitativi și calitativi. Aceasta trebuie să funcționeze ca un radar, semnalizând riscurile și amenințările pentru domeniile identificate, dar și să ofere o imagine de moment a situației. Metodologia este un instrument neutru, concret de monitorizare, practic și flexibil, deschis pentru ajustări și actualizări.

---

¹ Independent Study on Indicators for Media Pluralism in the Member States - Towards a Risk-Based Approach, Final Report. Leuven, July 2009.

² Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei Rec(99)1 privind măsurile de promovare a pluralismului mijloacelor de comunicare în masă. Memorandum explicativ.

NOTE METODOLOGICE

Domeniile de risc analizate conform prezentei metodologii sunt: protecția fundamentală (A), pluralitatea pieței (B), independența politică și incluziunea socială (D). Această clasificare permite o evaluare care cuprinde diferitele componente și semnificații ale pluralismului mediatic, inclusiv a pluralismului audiovizual.

Evaluarea se face în baza unui chestionar compus din întrebări cu caracter juridic, economic și socio-politic, pentru a permite determinarea nivelului riscurilor și amenințărilor pentru pluralism, luând în considerare cadrul legal, implementarea acestuia și condițiile efective ale peisajului media. Răspunsurile la întrebări, în majoritate, închise, sunt traduse în niveluri de risc (scăzut, mediu, ridicat).

Pentru anumite variabile, care necesită determinarea schimbărilor (evoluție, involuție) se ia în considerare posibilitatea realizării unor scurte interviuri cu experți în domeniu. Răspunsurilor experților în interviu sunt la întrebări care necesită un mod calitativ de măsurare și/sau în cazul situațiilor în care evaluarea nu se poate baza pe date măsurabile și verificabile. Această metodă permite culegerea de date atât cantitative, cât și calitative, necesare în evaluarea riscurilor la adresa pluralismului mediatic.

Pentru fiecare din cele patru domenii de risc pentru monitorizare și evaluare, conform prezentei metodologii de măsurare a pluralismului audiovizual extern, sunt luate câte 5 potențiale riscuri identificate. Determinarea nivelului de risc se face în baza evaluării a 30 de indicatori și 120 de sub-indicatori.

DOMENIILE DE RISC SUPUSE ANALIZEI

Protecția fundamentală (A)

Acest domeniu acoperă riscurile legate de cadrul juridic de funcționare a domeniului audiovizualului prin care sunt asigurate drepturile fundamentale ale omului. Sunt monitorizate și evaluate riscurile în privința protecției libertății de exprimare, a accesului la informație și a drepturilor conexe, precum și cele ce vizează independența organismelor de reglementare a domeniului audiovizualului și a domeniului concurenței. De asemenea, este cercetat riscul legat de insuficiența educației mediatică (media literacy) și de protecția insuficientă față de conținutul ilegal și dăunător.

Pluralitatea pieței (B)

Acest domeniu se referă la pluralitatea și diversitatea pieței audiovizuale. Acesta cuprinde multitudinea de producători, furnizori și distribuitori de conținuturi audiovizuale. Riscurile în acest domeniu vizează concentrarea înaltă de proprietate pe orizontală și/sau de control excesiv în domeniul SMAV (televiziunea terestră, televiziunea prin cablu și IPTV.), concentrarea înaltă de proprietate pe verticală (cross-media) și de asemenea, lipsa de transparență a structurilor de proprietate. La fel, sunt evaluate riscurile care se referă la insuficiența resurselor pentru a sprijini dezvoltarea pieței audiovizuale în general și nivelul insuficient al viabilității sectorului.

Independența politică (C)

Acest domeniu vizează amenințările care decurg din interferența politică în modul în care trebuie să funcționeze piața audiovizuală. Riscurile în acest domeniu includ părtinirea politică (inclusiv în perioadele electorale), politizarea excesivă a proprietății și/sau a controlului, independența editorială insuficientă a serviciilor media audiovizuale, în general, și a celor publice, în particular, lipsa sau ineficiența reglementărilor în oferirea de către stat a resurselor, independența insuficientă a FSM publici.

Incluziunea socială (D)

Acest domeniu se referă la accesul (atât acces pasiv cât și activ) și la reprezentarea echitabilă în audiovizual a diverselor grupuri culturale și sociale, inclusiv a minorităților etnice, lingvistice, naționale și religioase, a persoanelor cu nevoi speciale, a comunităților locale și regionale, a femeilor. Riscurile în acest domeniu includ accesul limitat la mass-media pentru categoriile enumerate, reprezentarea insuficientă în audiovizual a comunităților și intereselor locale și regionale, nivelul înalt de centralizare a sistemului audiovizual național, insuficiența posturilor de radio și de televiziune locale și regionale, subreprezentarea sau dominația unor tipuri de servicii media.

DOMENIUL DE RISC A. PROTECȚIA FUNDAMENTALĂ

Riscul A1. Libertatea de exprimare, drepturile și libertățile conexe nu sunt suficient protejate

Indicatorul A1.1. Protecția libertății de exprimare

Descriere: Indicatorul are drept scop evaluarea existenței reglementărilor care garantează libertatea de exprimare în RM, dar și a implementării prevederilor legale. În același timp, sunt evaluate conformitatea prevederilor legislației naționale cu cele ale tratatelor internaționale/europene la care RM este parte, conformitatea prevederilor legislației naționale cu jurisprudența CtEDO, precum și existența unor contradicții în legislația națională, ce au impact asupra aplicabilității reglementărilor privind libertatea de exprimare. Totodată, garanțiile constituționale pot fi erodate de derogări și excepții de la obligațiile ce decurg din tratatele internaționale sau de legi naționale care reglementează, de exemplu, securitatea națională sau defăimarea. Scorul pentru acest indicator va arăta gradul de protejare a libertății de exprimare, ca valoare indispensabilă a democrației, la nivel legislativ.

Mod de măsurare: evaluare în bază de chestionar.

Table de evaluare:

* A1.1. Protecția libertății de exprimare	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1. <i>Libertatea de exprimare este recunoscută expres în Constituție și/sau legile RM?</i> Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze existența reglementărilor cu privire la libertatea de exprimare în Constituție și/sau legile RM, precum și în jurisprudența instanțelor judecătorești. Surse: Legislația și Constituția RM	Libertatea de exprimare este explicit recunoscută în Constituție	Este recunoscută în legile naționale sau în jurisprudența instanțelor	Nu este recunoscută
2. <i>RM a semnat și ratificat Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) fără derogări semnificative (în special, art.10)?</i> Descriere: Prin această variabilă se urmărește a evalua ratificarea principalului tratat european care vizează libertatea de exprimare – CEDO. Totodată, se verifică dacă sunt rezerve/declarații semnificative în raport cu libertatea de exprimare și în particular cu art.10. Surse: Legislația și decizia Parlamentului privind ratificarea documentului. De asemenea: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=005	Da, a ratificat Convenția fără rezerve/declarații semnificative privind libertatea de exprimare	Parțial, a ratificat cu rezerve/declarații care pot afecta libertatea de exprimare	Nu, a ratificat cu rezerve/declarații care în mod clar afectează libertatea de exprimare
3. <i>Restricțiile asupra libertății de exprimare sunt definite în mod clar în lege și urmăresc un scop legitim, așa cum este prevăzut în art. 10 alin.(2) din CEDO?</i> Descriere: Această variabilă se referă la respectarea standardelor europene, în particular cu art.10 alin.(2) din CEDO: ”Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă anumitor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și pentru prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.” Surse: Legislația națională relevantă	Da, restricțiile sunt clar definite în lege, nu contravin art.10 și sunt proporționale cu scopul legitim urmărit.	În unele cazuri (anumite prevederi), restricțiile nu sunt clar definite în lege și/sau contravin art.10 și/sau nu sunt proporționale cu scopul legitim urmărit.	Restricțiile nu sunt clar definite în lege și/sau contravin art.10 și/sau nu sunt proporționale cu scopul legitim urmărit.
4. <i>Cetățenii au dreptul și posibilitatea de a ataca (inclusiv judiciar) deciziile prin care li se încălcă libertatea de exprimare și sunt aceste căi de atac efective?</i> Descriere: Această variabilă evaluează disponibilitatea căilor de atac în cazurile de încălcare a	Da, ei au dreptul de a ataca deciziile și căile de atac sunt efective	Ei au dreptul de a ataca deciziile, dar căile de atac nu sunt întotdeauna	Ei nu au dreptul legal de a ataca deciziile sau dacă îl au, căile de atac nu sunt

	libertății de exprimare și dacă aceste metode sunt efective. Surse: Legislația națională relevantă, jurisprudența Curții, alte reglementări		efective	efective
5.	<i>Libertatea de exprimare este respectată în practică? Există dovezi de încălcări ale libertății de exprimare?</i> Descriere: Această variabilă evaluează riscurile reale pentru libertatea de exprimare în RM. Pot să existe încălcări minore ale libertății expresie, dar dacă a existat o practică sistematică într-o perioadă de un an, de exemplu, se va indica faptul că legile pot fi ineficiente. Surse: rapoarte ale ONG-urilor specializate în monitorizarea drepturilor omului	Nu există dovezi privind cazuri de încălcare	Există cazuri ocazionale de încălcare	Există cazuri sistematice de încălcare
6.	<i>RM a decriminalizat defăimarea?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă defăimarea a fost decriminalizată. În timp ce defăimarea este un instrument important pentru a proteja oamenii de declarațiile false care le dăunează reputației, incriminarea acesteia poate prezenta riscuri pentru libertatea de exprimare a jurnaliștilor sau pentru capacitatea acestora de a-și îndeplini muncă. Surse: Legislația națională și alte reglementări	Da, defăimarea a fost decriminalizată	Defăimarea se pedepsește cu amendă	Defăimarea poate fi pedepsită cu închisoare
7.	<i>Legile despre defăimare prevăd suficiente căi legale de apărare?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă legile privind defăimarea prevăd suficiente apărări legale, care pot fi utilizate împotriva unei cereri de defăimare, pentru a se asigura că nu impun limitări nerezonabile libertății de exprimare. Acestea pot include: a) că declarația contestată a fost o opinie, nu o afirmație de fapt; b) că publicarea sau difuzarea faptului în litigiu a fost rezonabilă sau în interes public; c) sau că a avut loc în timpul unei transmisii în direct și/sau în fața unei instanțe sau a unui organism ales. Surse: Legislația națională și alte reglementări	Da, legile despre defăimare prevăd suficiente apărări legale	Da, dar aceste legi nu sunt întotdeauna implementate corect	Nu/Nu sunt implementate
8.	<i>Hotărârile judecătorești prevăd despăgubiri proporționale cu infracțiunea de defăimare?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă cererile de despăgubire în cadrul procedurilor civile nu sunt abuzive și nu au un efect disuasiv asupra jurnaliștilor. Surse: Legislația națională relevantă, jurisprudența Curții, alte reglementări	Sunt proporționale	Există cazuri ocazionale în care acestea nu sunt proporționale	Nu sunt proporționale și aceste cazuri sunt sistematice
*	Total: 8 sub-indicatori			

Indicatorul A1.2. Protecția dreptului la informație

Acest indicator are ca scop să evalueze existența și implementarea efectivă a garanțiilor de reglementare privind dreptul la informație. Sunt evaluate conformitatea prevederilor legislației naționale cu prevederile tratatelor internaționale/europene la care RM este parte, conformitatea prevederilor legislației naționale cu jurisprudența CtEDO, existența unor contradicții în legislația națională, ce au impact asupra aplicabilității reglementărilor privind dreptul la informație.

Metoda de măsurare: evaluare în bază de chestionar.

Tabel de evaluare:

*	A1.2. Protecția dreptului la informație	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Dreptul la informație este recunoscută expres în Constituție și/sau legile RM?</i> Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze existența reglementărilor cu privire la dreptul la	Este explicit recunoscut în Constituție	Este recunoscut în legile naționale sau în	Nu este recunoscut

	informație în Constituție și/sau legile RM, precum și în jurisprudența instanțelor judecătorești. Surse: Legislația și Constituția RM		jurisprudența instanțelor	
2.	<i>RM a semnat și ratificat fără derogări semnificative tratatele internaționale prin care se consacără standardele europene în domeniul accesului la informațiile de interes public?</i> Descriere: Prin această variabilă se urmărește a evalua ratificarea, în principal, a Convenției Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale (Convenția de la Tromsø). Totodată, se verifică dacă sunt rezerve/declarații semnificative în raport cu accesul la informațiile de interes public. Surse: Legislația națională și alte reglementări, jurisprudența	Da, a ratificat Convenția fără rezerve/declarații semnificative	Parțial, a ratificat cu rezerve/declarații care pot afecta accesul la informațiile de interes public	Nu, a ratificat cu rezerve/declarații care în mod clar afectează accesul la informațiile de interes public
3.	<i>Restricțiile la libertatea de informare din motive de protecție a vieții private, secretului de stat, ordinii publice și securității naționale sunt clar definite în conformitate cu standardele internaționale?</i> Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze dacă restricțiile la libertatea de informare din motive de confidențialitate prevăzute în legislația națională sunt clar definite în conformitate cu standardele internaționale. Atât dreptul la libertatea de informare, inclusiv dreptul publicului de a fi informat de presă, cât și dreptul la viață privată se bucură de un grad înalt de protecție conform dreptului internațional. Deși ambele sunt drepturi ale omului, ele nu sunt deloc absolute. În ciuda interesului publicului pentru viețile anumitor persoane, diseminarea acestor informații nu ar trebui să se producă întotdeauna cu prețul invadării confidențialității acestora. Legile ar trebui să conțină o listă clar și restrâns definită de excepții sau o explicație a motivelor pentru refuzul dezvăluirii informațiilor. Surse: Legislația națională și alte reglementări, jurisprudența	Da, restricțiile sunt clar definite	În unele cazuri (anumite prevederi), restricțiile nu sunt clar definite de lege și/sau de jurisprudență.	Restricțiile nu sunt clar definite de lege.
4.	<i>Există mecanisme de recurs pentru refuzul accesului la informații?</i> Descriere: Un astfel de mecanism de apel ar trebui să fie în fața unui organ judiciar sau, în caz contrar, în fața unui organ care este independent de părțile implicate, reținut să furnizeze motive scrise pentru deciziile sale. Surse: Legislația națională și alte reglementări, jurisprudența	Da, există astfel de mecanisme și acestea sunt efective	Există căi de atac, dar acestea nu sunt întotdeauna efective	Nu există sisteme de apel aplicabile și nu există căi de atac efective
5.	<i>Administrația publică se abține în general să refuze accesul la informații în mod arbitrar?</i> Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze eficacitatea mecanismelor de recurs în vigoare și să verifice dacă acestea sunt supuse unei utilizări abuzive sistematice sau a unor întârzieri pentru a limita accesul la informații. Surse: cercetări academice în domeniu, rapoarte ale ONG-urilor	Procedurile nu sunt niciodată utilizate greșit.	Procedurile sunt ocazional utilizate greșit.	Procedurile sunt foarte des sau întotdeauna utilizate greșit.
6.	<i>Prevederile legale care vizează accesul la informațiile de interes public sunt respectate în practică? Există dovezi de încălcări ale acestor prevederi?</i> Descriere: Această variabilă evaluează riscurile reale pentru accesul la informațiile de interes public în RM. Pot să existe încălcări minore ale prevederilor privind accesul la informațiile de interes public, dar dacă a existat o practică sistematică într-o perioadă de un an, de exemplu, se va indica faptul că legile pot fi ineficiente. Surse: rapoarte ale ONG-urilor specializate în monitorizarea drepturilor omului	Nu există dovezi privind cazuri de încălcare	Există cazuri ocazionale de încălcare	Există cazuri sistematice de încălcare
7.	<i>Protecția surselor de informații ale jurnaliștilor este recunoscută în mod explicit de lege și/sau de cele mai înalte instanțe din RM?</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare pentru protecția surselor	Este recunoscută și este absolută	Este recunoscută, dar într-o anumită măsură (de exemplu, un judecător	Nu este recunoscută

	jurnalistic. Atât în jurisprudența CtEDO, cât și în Recomandarea CM al CoE (2000) 7 privind dreptul jurnaliștilor de a nu-și dezvălui sursele de informații, se recunoaște că protecția surselor de informare ale jurnaliștilor constituie o condiție de bază pentru munca jurnalistică și libertatea precum și pentru libertatea presei. Pentru a promova dezvoltarea mass-mediei libere, independente și pluraliste, este necesar ca jurnaliștii să nu aibă dreptul să-și dezvăluie sursele de informații. Surse: Legislația națională și alte reglementări		poate cere dezvăluirea).	
8.	<i>Protecția surselor de informații ale jurnaliștilor este în general aplicată în practică?</i> Descriere: Această variabilă are ca scop evaluarea implementării efective a garanțiilor de reglementare pentru protecția surselor jurnalistice. Deși pot să existe legi adecvate privind protecția surselor jurnalistice, acestea pot să nu fie implementate în practică. Dacă jurnaliștii nu pot garanta anonimatul unei surse, este posibil ca jurnaliștii să nu poată raporta deloc. Dovezile privind încălcarea sistematică pot include: a) când există un număr de cazuri în care jurnaliștii au fost obligați să-și dezvăluie sursele și au fost condamnați pentru că nu le-au dezvăluit sursele; b) cazuri în care statul membru nu a luat măsuri după o condamnare de către CtEDO pentru utilizarea sistematică a vizitelor la domiciliu și a interceptărilor telefonice ale jurnaliștilor. Surse: Rapoarte ale ONG-urilor	Este aplicată în practică	Nu este aplicată în unele cazuri	Nu este aplicată
*	Total: 8 sub-indicatori			

Riscul A2. Insuficiența unei supravegheri independente în domeniul audiovizualului

Indicatorul A2.1. Independența și eficiența CA

Descriere: Indicatorul are drept scop evaluarea reglementărilor privind independența și eficiența activității autorității naționale din domeniul audiovizualului și a implementării acestora. Indicatorul analizează dacă CA, în calitate de autoritate de reglementare pentru serviciile media audiovizuale, este independentă de Guvern și de alte organisme publice sau private.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar.

Tabel de evaluare:

*	A2.1. Independența și eficiența CA	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Procedurile legislative de numire în funcție a membrilor CA sunt transparente, democratice și obiective și concepute pentru a minimiza riscul de interferență politică sau economică, de exemplu, prin includerea unor reguli privind incompatibilitatea și eligibilitatea?</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare pentru independența autorității din domeniu. În special, își propune să evalueze existența unor reguli care să garanteze că membrii autorității din domeniu sunt numiți într-o manieră democratică și transparentă, nu pot primi niciun mandat sau nu pot primi instrucțiuni de la nicio persoană sau organism, nu pot face nicio declarație sau nu se angajează în vreo acțiune care poate prejudicia independența funcțiilor lor și nu profită de ele. Evaluarea ar trebui să ia în considerare, de asemenea, dacă reglementarea actuală, care se referă la procedurile de numire, urmează principiile stabilite în Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, în special articolul 30, secțiunea 5 a acesteia. Surse: CSMA și alte reglementări	Procedurile sunt transparente, democratice și obiective și concepute pentru a minimiza riscul de interferență politică sau economică.	Procedurile sunt concepute pentru a minimiza riscul de interferență politică sau economică, dar nu sunt pe deplin eficiente.	Procedurile nu sunt transparente, democratice și obiective și nu sunt concepute pentru a minimiza riscul de interferență politică sau economică.

<p>2. <i>Procedurile de numire a componenței CA sunt eficiente în limitarea riscului de influență politică și/sau economică?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă regulile referitoare la procedurile de numire în cadrul autorității din domeniu sunt implementate în practică și dacă garantează efectiv că membrii autorității din domeniu sunt numiți într-o manieră democratică și transparentă, nu primesc niciun mandat sau nu primesc instrucțiuni de la vreun persoană sau organism și sunt efectiv independente.</p> <p>Surse: pagina web oficială a CA, rapoarte ale ONG-urilor</p>	<p>Procedurile de numire garantează independența politică și/sau economică a membrilor.</p>	<p>Procedurile de numire sunt în general respectate, dar nu sunt întotdeauna eficiente în protejarea politicilor și/sau economice. independenta membrilor.</p>	<p>Procedurile de numire nu sunt respectate și/sau nu protejează independența politică și/sau economică a membrilor.</p>
<p>3. <i>Sarcinile și responsabilitățile CA sunt definite detaliat în lege?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența unor legi și reglementări care definesc în mod clar sarcinile și responsabilitățile autorității din domeniu. Acestea includ competențe de reglementare, de a acorda licențe și autorizații, de monitorizare a conformității, inclusiv competențe de sancționare. Evaluarea ar trebui, de asemenea, să ia în considerare dacă actuala reglementare care vizează sarcinile și responsabilitățile autorității respectă principiile stabilite în Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, în special articolul 30, secțiunea 3.</p> <p>Surse: CSMA și reglementările CA</p>	<p>Acestea sunt clar și detaliat definite de lege.</p>	<p>Acestea sunt definite de lege, dar nu suficient și într-un mod clar.</p>	<p>Nu sunt suficient definite de lege și/sau nu sunt clare.</p>
<p>4. <i>Legislația atribuie CA puteri de sancționare și sunt efective sancțiunile?</i></p> <p>Descriere: Acest indicator evaluează în mod specific dacă legea atribuie autorității din domeniu puteri de sancționare. Puterile de sancționare pot include avertisment, amendă, suspendare sau revocare a licenței, refuzul licențelor suplimentare, blocarea unei fuziuni sau achiziții, obligația de a renunța la licențe/activități din alte sectoare media etc.</p> <p>Surse: CSMA și deciziile CA</p>	<p>Da și sancțiunile sunt eficiente.</p>	<p>Există sancțiuni, dar nu sunt întotdeauna eficiente.</p>	<p>Nu există sancțiuni sau sancțiunile nu sunt eficiente.</p>
<p>5. <i>Legislația prevede dreptul de a ataca, inclusiv judiciar, deciziile CA sau alte mecanisme de recurs?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă urmărește să aprecieze existența unor mecanisme de contestare a deciziilor autorității din domeniu. Mecanismele de recurs ar trebui să fie în fața unui organ judiciar sau în fața unui organism independent de părțile implicate, reținut să furnizeze motive scrise pentru deciziile sale. Evaluarea ar trebui, de asemenea, să ia în considerare dacă mecanismele de apel care sunt în vigoare îndeplinesc cerințele prevăzute în Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, în special articolul 30, secțiunea 6 a acesteia.</p> <p>Surse: CSMA și alte legi</p>	<p>Există mecanisme de recurs, sunt eficiente și nu sunt utilizate greșit.</p>	<p>Există mecanisme de apel, dar sunt parțial eficiente și/sau sunt ocazional întârziate.</p>	<p>Mecanismele de recurs nu există sau nu sunt eficiente și/sau sunt utilizate în mod abuziv în mod sistematic pentru a întârzia punerea în aplicare a căilor de atac.</p>
<p>6. <i>Există dovezi că guvernul anulează în mod arbitrar deciziile CA sau îi diminuează rolul?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă guvernul anulează în mod arbitrar deciziile autorității din domeniu. Deciziile de anulare sunt considerate arbitrar dacă nu sunt prevăzute de lege, nu sunt rezonabile sau sunt luate cu rea-credință. De asemenea, o legislație care slăbește rolul autorității poate fi considerată arbitrară și are scopul de a anula competențele și independența autorității.</p> <p>Surse: rapoarte și studii de caz ale ONG-urilor</p>	<p>Guvernul nu anulează niciodată deciziile autorității și îi respectă independența.</p>	<p>Guvernul uneori anulează în mod arbitrar deciziile autorității și/sau își retrage competențele.</p>	<p>Guvernul anulează în mod regulat deciziile autorității și/sau își retrage competențele sau autoritatea este formată din oameni legați de guvern și, astfel, guvernul își poate exercita influența în mod direct</p>
<p>7. <i>Procedurile de alocare a resurselor bugetare pentru CA sunt transparente și nu lasă loc pentru decizii arbitrare din partea guvernului? Este bugetul adecvat pentru ca autoritatea să-și poată realiza funcțiile, să-și protejeze independența și să facă față presiunilor bugetare coercitive?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare privind procedurile de alocare bugetară pentru autoritatea din domeniu. Aranjamentele de finanțare a autorității ar trebui specificate în lege în conformitate cu un plan clar definit (transparent), cu referire la costul estimat al</p>	<p>Procedurile sunt corecte, transparente și nu lasă loc pentru decizii arbitrare ale guvernului. Bugetul este adecvat</p>	<p>Procedurile nu sunt pe deplin echitabile și în anumite situații lasă loc pentru decizii arbitrare ale guvernului. Bugetul este oarecum inadecvat, dar îi permite totuși să își</p>	<p>Nu există proceduri sau procedurile nu sunt corecte, lăsând loc pentru decizii arbitrare ale guvernului. Bugetul nu este adecvat și nu îi protejează independența</p>

	<p>activităților acestea, astfel încât să permită autorității să-și îndeplinească funcțiile pe deplin și independent. Autoritățile publice nu ar trebui să-și folosească puterea de decizie financiară pentru a interfera cu independența autorității din domeniu. Evaluarea ar trebui să ia în considerare dacă reglementările în vigoare privind alocarea bugetară respectă principiile stabilite în Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, în special articolul 30, secțiunea 4.</p> <p>Surse: CSMA, comentariile (interviuri) membrilor CA, observații ale experților din ONG-uri</p>		îndeplinească funcția.	
8.	<p><i>Asigură CA transparența propriei activități?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă autoritatea din domeniul audiovizualului este transparentă cu privire la activitățile sale și, prin urmare, răspunde în fața publicului. A fi transparent cu privire la activitățile sale poate include publicarea activităților sale, inclusiv prin rapoarte periodice sau ad-hoc relevante pentru activitatea lor sau exercitarea misiunilor lor.</p> <p>Surse: pagina web oficială a CA</p>	Este transparentă și publică în mod regulat informații despre activitățile sale.	Este în general transparentă, dar nu publică informații despre activitățile sale în mod regulat.	Nu este transparentă.
*	Total: 8 sub-indicatori			

Indicatorul A2.2. Independența și eficiența CC

Descriere: Indicatorul are drept scop evaluarea reglementărilor privind independența și eficiența activității autorității naționale din domeniul concurenței și a implementării acestora. Indicatorul analizează dacă CC, în calitate de autoritate responsabilă de evaluarea concentrărilor economice pe piața serviciilor media audiovizuale, este independentă de Guvern și de alte organisme publice sau private.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar.

Tabel de evaluare:

* A2.2. Independența și eficiența CC	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Procedurile legislative de numire în funcție a membrilor CC sunt transparente, democratice și obiective și concepute pentru a minimiza riscul de interferență politică sau economică, de exemplu, prin includerea unor reguli adecvate privind incompatibilitatea și eligibilitatea?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare pentru independența autorității din domeniu. În special, își propune să evalueze existența unor reguli care să garanteze că membrii autorității din domeniu sunt numiți într-o manieră democratică și transparentă, nu pot primi niciun mandat sau nu pot primi instrucțiuni de la nicio persoană sau organism, nu pot face nicio declarație sau nu se angajează în vreo acțiune care poate prejudicia independența funcțiilor lor și nu profită de ele. Evaluarea ar trebui să ia în considerare, de asemenea, dacă reglementarea actuală, care se referă la procedurile de numire, urmează principiile stabilite în Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, în special articolul 30, secțiunea 5 a acesteia.</p> <p>Surse: Legea concurenței și alte reglementări</p>	Procedurile sunt transparente, democratice și obiective și concepute pentru a minimiza riscul de interferență politică sau economică.	Procedurile sunt concepute pentru a minimiza riscul de interferență politică sau economică, dar nu sunt pe deplin eficiente.	Procedurile nu sunt transparente, democratice și obiective și nu sunt concepute pentru a minimiza riscul de interferență politică sau economică.
<p>2. <i>Procedurile de numire a componenței CC sunt eficiente în limitarea riscului de influență politică și/sau economică?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă regulile referitoare la procedurile de numire în cadrul autorității din domeniu sunt implementate în practică și dacă garantează efectiv că membrii autorității din domeniul sunt numiți într-o manieră democratică și transparentă, nu primesc niciun mandat sau nu</p>	Procedurile de numire garantează independența politică și/sau economică a membrilor.	Procedurile de numire sunt în general respectate, dar nu sunt întotdeauna eficiente în protejarea politicilor și/sau economice independente membrilor.	Procedurile de numire nu sunt respectate și/sau nu protejează independența politică și/sau economică a membrilor.

<p> primesc instrucțiuni de la vreun persoană sau organism și sunt efectiv independente. Surse: pagina web oficială a CC, rapoarte ale ONG-urilor</p>			
<p>3. <i>Sarcinile și responsabilitățile CC sunt definite detaliat în lege?</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența unor legi și reglementări care definesc în mod clar sarcinile și responsabilitățile autorității din domeniu. Acestea includ competențe de reglementare, de a acorda licențe și autorizații, de monitorizare a conformității, inclusiv competențe de sancționare. Evaluarea ar trebui, de asemenea, să ia în considerare dacă actuala reglementare care vizează sarcinile și responsabilitățile autorității respectă principiile stabilite în Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, în special articolul 30, secțiunea 3. Surse: Legea concurenței și reglementările CC</p>	<p>Acestea sunt clar și detaliat definite de lege.</p>	<p>Acestea sunt definite de lege, dar nu suficient și într-un mod clar.</p>	<p>Nu sunt suficient definite de lege și/sau nu sunt clare.</p>
<p>4. <i>Legislația atribuie CC puteri de sancționare și sunt efective sancțiunile?</i> Descriere: Acest indicator evaluează în mod specific dacă legea atribuie autorității din domeniu puteri de sancționare. Puterile de sancționare pot include avertisment, amendă, suspendare sau revocare a licenței, refuzul licențelor suplimentare, blocarea unei fuziuni sau achiziții, obligația de a renunța la licențe/activități din alte sectoare media etc. Surse: Legea concurenței și deciziile CC</p>	<p>Da și sancțiunile sunt eficiente.</p>	<p>Există sancțiuni, dar nu sunt întotdeauna eficiente.</p>	<p>Nu există sancțiuni sau sancțiunile nu sunt eficiente.</p>
<p>5. <i>Legislația prevede dreptul de a ataca, inclusiv judiciar, deciziile CC sau alte mecanisme de recurs?</i> Descriere: Această variabilă urmărește să aprecieze existența unor mecanisme de contestare a deciziilor autorității din domeniu. Mecanismele de recurs ar trebui să fie în fața unui organ judiciar sau în fața unui organism independent de părțile implicate, reținut să furnizeze motive scrise pentru deciziile sale. Evaluarea ar trebui, de asemenea, să ia în considerare dacă mecanismele de apel care sunt în vigoare îndeplinesc cerințele prevăzute în Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, în special articolul 30, secțiunea 6 a acesteia. Surse: Legea concurenței și alte legi</p>	<p>Există mecanisme de recurs, sunt eficiente și nu sunt utilizate greșit.</p>	<p>Există mecanisme de apel, dar sunt parțial eficiente și/sau sunt ocazional întârziate.</p>	<p>Mecanismele de recurs nu există sau nu sunt eficiente și/sau sunt utilizate în mod abuziv în mod sistematic pentru a întârzia punerea în aplicare a căilor de atac.</p>
<p>6. <i>Există dovezi că guvernul anulează în mod arbitrar deciziile autorității din domeniul concurenței sau îi diminuează rolul?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă guvernul anulează în mod arbitrar deciziile autorității din domeniu. Deciziile de anulare sunt considerate arbitrare dacă nu sunt prevăzute de lege, nu sunt rezonabile sau sunt luate cu rea-credință. De asemenea, o legislație care slăbește rolul autorității poate fi considerată arbitrară și are scopul de a anula competențele și independența autorității. Surse: rapoarte și studii de caz ale ONG-urilor</p>	<p>Guvernul nu anulează niciodată deciziile autorității și îi respectă independența.</p>	<p>Guvernul uneori anulează în mod arbitrar deciziile autorității și/sau își retrage competențele.</p>	<p>Guvernul anulează în mod regulat deciziile autorității și/sau își retrage competențele sau autoritatea este formată din oameni apropiați de guvern și, astfel, guvernul își exercită influența în mod direct</p>
<p>7. <i>Procedurile de alocare a resurselor bugetare pentru CC sunt transparente și nu lasă loc pentru decizii arbitrare din partea guvernului? Este bugetul adecvat pentru ca CC să-și poată realiza funcțiile să-și protejeze independența și să facă față presiunilor bugetare coercitive.</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare privind procedurile de alocare bugetară pentru autoritatea din domeniu. Aranjamentele de finanțare a autorității ar trebui specificate în lege în conformitate cu un plan clar definit (transparent), cu referire la costul estimat al activităților acesteia, astfel încât să permită autorității să-și îndeplinească funcțiile pe deplin și independent. Autoritățile publice nu ar trebui să-și folosească puterea de decizie financiară pentru a interfera cu independența autorității din domeniu. Evaluarea ar trebui să ia în considerare dacă reglementările în vigoare privind alocarea bugetară respectă principiile stabilite în Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, în special articolul 30, secțiunea 4. Surse: Legea concurenței, comentariile (interviuri) membrilor CC, observații ale experților din ONG-uri</p>	<p>Procedurile sunt corecte, transparente și nu lasă loc pentru decizii arbitrare ale guvernului. Bugetul este adecvat</p>	<p>Procedurile nu sunt pe deplin echitabile și în anumite situații lasă loc pentru decizii arbitrare ale guvernului. Bugetul este oarecum inadecvat, dar îi permite totuși să își îndeplinească funcția.</p>	<p>Nu există proceduri sau procedurile nu sunt corecte, lăsând loc pentru decizii arbitrare ale guvernului. Bugetul nu este adecvat și nu îi protejează independența</p>

8.	<i>Este transparentă activitatea CC?</i>	Este transparentă și publică în mod regulat informații despre activitățile sale.	Este în general transparentă, dar nu publică informații despre activitățile sale în mod regulat.	Nu este transparentă.
	Descriere: Această variabilă evaluează dacă autoritatea din domeniul audiovizualului este transparentă cu privire la activitățile sale și, prin urmare, răspunde în fața publicului. A fi transparent cu privire la activitățile sale poate include publicarea activităților sale, inclusiv prin rapoarte periodice sau ad-hoc relevante pentru activitatea lor sau exercitarea misiunilor lor. Surse: pagina web oficială a CC			
*	Total: 8 sub-indicatori			

Riscul A3. Insuficiența educației mediatică (media literacy)

Indicatorul A3.1. Educația mediatică (media literacy)

Descriere: Educația mediatică este o condiție fundamentală a unui sistem media accesibil și un element de bază al pluralismului mediatic. Oamenii trebuie să stăpânească abilitățile de alfabetizare media pentru a se bucura pe deplin de drepturile fundamentale, cum ar fi libertatea de exprimare și accesul la informație. Acest indicator evaluează implementarea politicilor de educație mediatică; disponibilitatea activităților de alfabetizare media; prezența alfabetizării media în educație; formarea profesorilor în domeniul alfabetizării media; competențele digitale; și protecție împotriva discursului instigator la ură.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar, interviu

Table de evaluare:

*	A3.1. Educația mediatică	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Cum evalueați politicile publice privind educația mediatică în RM?</i> Descriere: Această variabilă evaluează politicile publice privind alfabetizarea media. Termenul „politică” include reglementarea, autoreglementarea și legile care guvernează o anumită problemă. „Educația în domeniul mass-mediei” se referă la abilități, cunoștințe și capacități de înțelegere care permit cetățenilor să utilizeze mijloacele de informare în mod eficient și în condiții de siguranță. Pentru a permite cetățenilor să aibă acces la informații și să utilizeze, să evalueze în mod critic și să creeze un conținut mass-media în mod responsabil și în condiții de siguranță, aceștia trebuie să dispună de competențe avansate în domeniul mass-mediei. Educația în domeniul mass-mediei nu ar trebui să se limiteze la cunoașterea instrumentelor și a tehnologiilor, ci ar trebui să aibă ca scop înzestrarea cetățenilor cu capacități de gândire critică necesare pentru a-și folosi discernământul, pentru a analiza realități complexe și pentru a recunoaște diferența dintre opinii și fapte. (Sursa: Directiva UE 2018/1808 privind serviciile media audiovizuale, considerentul 59) Metoda: interviu cu cel puțin un expert în alfabetizare media din RM (a se evita interviuarea reprezentanților guvernului sau agențiilor publice, dat fiind că aceștia ar fi putut fi implicați în dezvoltarea sau implementarea politicilor și ar putea avea o opinie părtinitoare). Alte surse: rapoarte publice și statistici; relatări ale societății civile sau din mass-media.	Politici bine dezvoltate și implementate. Există deja o tradiție puternică de elaborare a politicilor în acest domeniu. Politica are obiective concrete, iar măsurile existente sunt coerente și ajustate corespunzător la schimbările din societate	Politici subdezvoltate sau prost implementate. Autoritățile/instituțiile publice cu competențe în domeniu au examinat această problemă și au început să adopte măsuri, însă politicile publice existente sunt la o etapă incipientă și măsurile întreprinse sunt fragmentate.	Nu există politici publice. Autoritățile/instituțiile publice cu competențe în domeniu nu au început să discute problema sau nu au adoptat decizii privind elaborarea/promovarea de politici publice.
2.	<i>În ce măsură alfabetizarea media este prezentă în programa educațională?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă alfabetizarea media este prezentă în programa educațională, ca disciplină separată, ca disciplină transversală sau ca parte a unei alte discipline. Introducerea alfabetizării media în curriculumul învățământului obligatoriu este recomandată în Recomandarea	Alfabetizarea media este prezentă în programa educațională.	Alfabetizarea media este prezentă, dar numai într-o măsură limitată.	Alfabetizarea media este absentă din programa de învățământ obligatoriu

	Comisiei europene din 20 august 2009 privind alfabetizarea media în mediul digital pentru o industrie audiovizuală și de conținut mai competitivă și o societate a cunoașterii incluzivă (2009/625/CE) și face parte din furnizarea de competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prevăzute în Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Surse: rapoarte publice și statistici; relatări ale societății civile sau din mass-media			
3.	<i>Este asigurată formarea profesorilor în domeniul educației mediaticе?</i> Descriere: Această variabilă evaluează calitatea formării de alfabetizare media a profesorilor din școli. Surse: rapoarte publice și statistici; relatări ale societății civile sau din mass-media	Există un program de formare bine dezvoltat și cuprinzător în domeniul educației mediaticе pentru profesori.	Există doar câteva pregătiri ocazionale pentru profesori în domeniul educației mediaticе.	Profesorii nu primesc nicio formare în domeniul educației mediaticе.
4.	<i>În ce măsură educația mediatică este prezentă în educația non-formală?</i> Descriere: Educația non-formală este definită ca învățarea și formarea care are loc în afara instituțiilor de învățământ recunoscute. Ca regulă generală, educația formală este legată de școli și instituții de formare; în timp ce educația non-formală are loc cu grupuri comunitare și alte organizații, dar cele două categorii se pot suprapune uneori. Surse: rapoarte publice și statistici; relatări ale societății civile sau din mass-media	Subiectul alfabetizării media este larg răspândit în educația non-formală.	Subiectul alfabetizării media este prezent, dar doar într-o măsură limitată.	Alfabetizarea media este absentă din educația non-formală.
5.	<i>Cum evalueați amploarea activităților de educație mediatică în RM?</i> Descriere: Activitățile de alfabetizare media ar trebui să urmărească educarea utilizatorilor (de exemplu, tineri, părinți și profesori) și pot include următoarele activități: campanii, furnizarea de finanțare, platforme de rețea, zile de informare, distribuire de pachete de informații (de exemplu, despre riscurile implicate în prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul rețelelor de informare și comunicare). Activitățile de alfabetizare mediatică pot fi desfășurate de societatea civilă, organizații, organisme publice sau private. Metoda: interviu cu cel puțin un expert în alfabetizare media din RM. Alte surse: rapoarte publice și statistici; relatări ale societății civile sau din mass-media	Activitățile de alfabetizare media sunt răspândite în întreaga țară și în diferite grupuri de oameni.	Activitățile de alfabetizare media sunt limitate la anumite părți ale țării sau la anumite grupuri de oameni.	Activitățile de alfabetizare mediatică nu se desfășoară aproape niciodată.
*	Total: 5 sub-indicatori			

Riscul A4. Insuficiența protecției în fața conținutului ilegal și dăunător

Indicatorul A4.1. Protecția împotriva dezinformării

Descriere: Protecția împotriva discursurilor dăunătoare și ilegale este esențială pentru a reduce publicațiile intenționat false sau înșelătoare și pentru a retrage conținutul ilegal, cum ar fi discursurile care ar putea cauza prejudicii unor grupuri sau persoane, cum ar fi incitarea la violență sau la ură pe baza anumitor caracteristici, inclusiv rasa, culoarea, religia sau originea etnică. Discursul dăunător și ilegal se referă la dezinformare care include toate formele de ”informații false, inexacte sau înșelătoare concepute, prezentate și promovate pentru a provoca în mod intenționat un prejudiciu public sau pentru profit” (Sursa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018DC0236>) și discursul instigator la ură care include „toate formele de exprimare care răspândesc, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță” (Hotărârea Erbakan împotriva Turciei din 6 iulie 2006, § 56). Indicatorul evaluează existența și eficiența cadrului legal pentru a contracara dezinformarea, discursul instigator la ură și incitarea la violență.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar, interviu

Tabel de evaluare:

* A4.1. Protecția împotriva dezinformării	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Cum evalueați impactul dezinformării în RM?</i></p> <p>Descriere: Protecția împotriva dezinformării urmărește să evalueze dacă există un cadru legal de combatere a dezinformării și dacă a fost eficient în eliminarea dezinformării, fără a prezenta în același timp niciun risc pentru libertatea de exprimare. În contextul acestui sub-indicator, dezinformarea este definită, conform CSMA ca ”răspândire intenționată a informațiilor false, create pentru a dăuna unei persoane, unui grup social, unei organizații sau securității statului”, în timp ce în conformitate cu definiția propusă de Comisia Europeană în raportul său Tackling online disinformation: a European Approach ca „informații al căror caracter fals sau înșelător poate fi verificat, care sunt create, prezentate și diseminate pentru a obține un câștig economic sau pentru a induce publicul în eroare în mod deliberat și care pot provoca un prejudiciu public. Prejudiciul public cuprinde amenințări aduse proceselor democratice politice și de elaborare a politicilor, precum și amenințări aduse bunurilor publice precum protecția sănătății cetățenilor UE, mediul sau securitatea. Dezinformarea nu include raportarea erorilor, satira și parodia sau știrile și comentariile partizane identificate în mod clar ca atare” (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52018DC0236).</p> <p>Surse: rapoarte publice și statistici, relatări ale societății civile sau din mass-media, eventual, interviuri cu experți în dezinformare</p>	<p>Dezinformarea este aproape inexistentă și/sau acțiunile împotriva dezinformării au fost foarte eficiente. Nu au fost observate consecințe directe dăunătoare ale dezinformării asupra drepturilor fundamentale și democrației în țară.</p>	<p>Dezinformarea este moderat răspândită și/sau consecințele dezinformării asupra drepturilor fundamentale și democrației rămân limitate.</p>	<p>Dezinformarea este răspândită pe scară largă și s-au observat unele consecințe clare asupra drepturilor fundamentale și democrației.</p>
<p>2. <i>Există legi sau politici (inclusiv de autoreglementare) care vizează combaterea dezinformării în RM? Implementarea lor este eficientă?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă se aplică doar dacă la precedenta variabilă se constată risc mediu sau ridicat. În cazul în care variabila anterioară a fost evaluată ca risc scăzut, se consideră că nu este nevoie de măsuri de reglementare împotriva dezinformării. Această variabilă își propune să evalueze dacă există un cadru de reglementare pentru a contracara dezinformarea. În această variabilă, legile și politicile sunt înțelese într-un sens larg și pot include orice tip de decizii de reglementare, inclusiv de autoreglementare. De asemenea, urmărește să evalueze dacă acest cadru este adaptat pentru a limita eficient și nearbitrar circulația dezinformării și a împiedica posibilele consecințe ale dezinformării, fără a prezenta vreun risc pentru libertatea de exprimare.</p> <p>Surse: CSMA, alte legi relevante, rapoarte publice și statistici, relatări ale societății civile sau din mass-media, eventual, interviuri cu experți în dezinformare</p>	<p>Există legi bune, cu obiective concrete, care nu restricționează și nu dăunează libertății de exprimare. Există un angajament puternic al actorilor politici de a lupta împotriva dezinformării, iar acțiunea lor arată unele rezultate eficiente; sau există o autoreglementare eficientă și bine dezvoltată a dezinformării care nu restrânge sau dăunează libertății de exprimare.</p>	<p>Cadru de reglementare subdezvoltat sau insuficient implementat. Efectul cadrului de reglementare existent este limitat.</p>	<p>Reglementările existente sunt ineficiente sau contraproductive și/sau acest cadru prezintă un risc pentru libertatea de exprimare.</p>
<p>3. <i>Există inițiative ale societății civile de combatere a dezinformării în RM?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze dacă există unele inițiative ale societății civile și neguvernamentale pentru a contracara dezinformarea și dacă acest cadru este adaptat pentru a limita eficient și nearbitrar dezinformarea, fără a prezenta vreun risc pentru libertatea de exprimare.</p> <p>Surse: rapoarte ale societății civile</p>	<p>Există numeroase inițiative conduse de societatea civilă pentru combaterea dezinformării</p>	<p>Există unele inițiative ocazionale întreprinse de societatea civilă împotriva dezinformării</p>	<p>Există puține inițiative întreprinse de societatea civilă împotriva dezinformării</p>
<p>4. <i>Cum evalueați inițiativele de combatere a dezinformării în RM?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă are ca scop evaluarea eficienței acțiunilor combinate întreprinse în prezent pentru combaterea dezinformării, desenând imaginea de ansamblu a luptei împotriva dezinformării și subliniind punctele forte și punctele slabe ale strategiei actuale. Lupta împotriva dezinformării ar trebui să vizeze îmbunătățirea detectării, analizei și expunerea dezinformării și poate include următoarele activități: cadru de reglementare, campanii, furnizare de finanțare, platforme de rețea, cooperare, zile de informare, distribuire de pachete de informații și orice alte inițiative de combatere a dezinformării,</p>	<p>Inițiativele de combatere a dezinformării sunt răspândite și eficiente. Aceste inițiative nu limitează și nu dăunează libertății de exprimare.</p>	<p>Inițiativele de combatere a dezinformării sunt limitate și cumva ineficiente.</p>	<p>Inițiativele de combatere a dezinformării nu se desfășoară aproape deloc. Sunt ineficiente sau restricționează sau dăunează libertății de exprimare</p>

	creșterea gradului de conștientizare și îmbunătățirea rezilienței societății la dezinformare. Activitățile de dezinformare pot fi desfășurate de societatea civilă, organizații, instituții publice sau organisme private. Surse: rapoarte publice și statistici, relatări ale societății civile sau din mass-media, eventual, interviuri cu experți în dezinformare			
*	Total: 4 sub-indicatori			

Riscul A5. Nivel insuficient de asigurare a accesului universal la mass-media tradiționale

Indicatorul A5.1. Accesul universal la serviciile FSM publici

Descriere: Indicatorul privind acoperirea universală a mass-mediei tradiționale evaluează riscurile pentru pluralism care decurg dintr-un nivel insuficient de acces la platformele de distribuție de conținut. Evaluează riscul care decurge din acoperirea tradițională a rețelilor de radiodifuziune și de televiziune.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar, interviu

Tabel de evaluare:

*	B4.1. Accesul universal la serviciile FSM publici	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Este garantată de lege acoperirea universală a FSM public național în RM?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă acoperirea universală a PSM este garantată prin lege sau printr-o cartă/acord/convenție între PSM și autoritățile publice. Surse: CSMA, analiza legislației naționale pertinente, rapoarte publice și statistici,	Da și este asigurată în practică	Da, dar nu este asigurată în practică	Nu
2.	<i>Ce procent din populație este acoperit de semnalul tuturor canalelor publice de televiziune și radio?</i> Descriere: Această variabilă evaluează probabilitatea apariției unei amenințări la adresa accesibilității conținutului și serviciilor FSM. Acesta arată acoperirea populației din serviciile publice de televiziune și radio. Surse: rapoarte publice și statistici oficiale, relatări ale societății civile sau din mass-media	>99%	>98% și <99%	<98%
*	Total: 2 sub-indicatori			

Total Domeniul A: 5 riscuri, 7 indicatori, 43 sub-indicatori

**

DOMENIUL DE RISC B. PLURALITATEA PIEȚEI

Riscul B1. Lipsa de transparență în structurile de proprietate

Indicatorul B1.1. Transparența proprietății în domeniul audiovizualului

Descriere: Acest indicator urmărește să evalueze existența și implementarea garanțiilor de reglementare privind transparența proprietății în domeniul SMAV. De asemenea, urmărește să evalueze eficacitatea normelor de transparență a proprietății, proprietarilor și beneficiarilor finali.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar, interviu

Tabel de evaluare:

* B1.1. Transparența proprietății în domeniul audiovizualului	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Legislația națională conține dispoziții specifice care impun dezvăluirea informațiilor de proprietate în domeniul SMAV?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă există reguli de transparență specifice în domeniul audiovizualului cu privire la proprietate. Cerințele de transparență specifice mass-mediei sunt definite de liniile directe din Anexa la Recomandarea CM/Rec (2018)1. (4.4. „Cerințele privind transparența media ar trebui să fie specifice și să includă o cerință ca instituțiile media care operează în jurisdicția statului să dezvăluie informațiile de proprietate direct publicului pe site-ul lor web sau pe altă publicație și să raporteze aceste informații unui organism național independent de reglementare a mass-media sau altui alt organism desemnat, însărcinat să culeagă și să colecționeze informațiile și să le pună la dispoziția publicului”).</p> <p>Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți</p>	Dezvăluirea informațiilor este obligatorie conform legislației	Dezvăluirea informațiilor este prevăzută de legislație dar nu se aplică	Dezvăluirea informațiilor nu este prevăzută de legislație
<p>2. <i>Legislația națională prevede sancțiuni în cazul încălcării cerințelor de transparență pentru mass-media audiovizuală, și sunt aplicate în practică?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă există sancțiuni pentru încălcarea legislației naționale privind transparența, de exemplu pentru neraportarea sau raportarea de informații incorecte. În cazul unui răspuns afirmativ, trebuie enumerate sancțiunile. Potrivit Rezoluției 2065/2015 a APCE („Creșterea transparenței proprietății mass-media”) (1), „Autoritatea națională de presă (sau alt organism public relevant) ar trebui să aibă dreptul de a monitoriza respectarea obligațiilor de raportare, iar nerespectarea acestor obligații ar trebui să fie efectiv constatată și sancționată”.</p> <p>Surse: CSMA, deciziile CA, rapoarte publice, relații ale societății civile sau din mass-media</p>	Da, legea prevede sancțiuni	Legea prevede sancțiuni, dar acestea nu sunt aplicate	Nu sunt sancțiuni
<p>3. <i>Legislația națională conține dispoziții care impun dezvăluirea informațiilor despre proprietarii (beneficiarii) finali ai SMAV generaliste și de știri?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă există prevederi specifice care impun dezvăluirea către public a informațiilor despre proprietarii finali ai SMAV generaliste și de știri. Evaluarea este necesară, deoarece, potrivit art.29, alin.(1), lit.b) din CSMA se consideră că ”b) serviciile media audiovizuale liniare cu pondere semnificativă în formarea opiniei publice sînt serviciile media audiovizuale generaliste și cele de știri”. Totodată, CSMA în art.1, definește noțiunea de ”proprietar beneficiar”. În conformitate cu cerințele de transparență stabilite în Recomandarea CM/Rec(2018)1, ”... participarea efectivă se aplică persoanelor fizice care, în cele din urmă, dețin sau controlează acțiuni la o instituție mass-media sau în numele cărora sunt deținute acele acțiuni, permițându-le să exercite indirect controlul sau influența asupra funcționării și luării deciziilor strategice a instituției de presă.” (1). Beneficiar efectiv, potrivit Transparency International înseamnă „... persoana reală care în cele din urmă deține, controlează sau beneficiază de pe urma unei companii sau a unui fond fiduciar și a veniturilor pe care le generează”. Termenul este folosit pentru a contrasta cu proprietarii legali sau nominalizați ai companiilor și cu mandatarii, toți aceștia ar putea fi înregistrați proprietarii legali ai unui bun fără a deține efectiv dreptul de a se bucura de beneficiile acestuia. Structurile corporative complexe și opace înființate în diferite jurisdicții, facilitează ascunderea proprietarului efectiv, mai ales atunci</p>	Dezvăluirea informațiilor este obligatorie conform legislației	Dezvăluirea informațiilor este prevăzută de legislație dar nu se aplică	Dezvăluirea informațiilor nu este prevăzută de legislație

	când sunt nominalizați sunt utilizate în locul lor și atunci când o parte a structurii este încorporată într-o jurisdicție secretă” (a se vedea https://www.transparency.org/glossary/term/beneficial_ownership). Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți			
4.	<i>Sunt informații suficiente și actualizate pentru a identifica proprietarii reali și finali ai SMAV, accesibile public?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă informațiile despre proprietatea în domeniul SMAV sunt transparente în practică, ceea ce înseamnă că publicul are acces la structurile reale de proprietate ale companiilor media până la nivelul lor final, indiferent de existența prevederilor specifice media. Acces public înseamnă că toate informațiile ar trebui să fie disponibile în format electronic deschis, fără costuri pentru public. De asemenea, trebuie de avut în vedere cea de-a 5-a directivă împotriva spălării banilor (UE 2018/843) (care se aplică și sectorului media): „Statele membre sunt obligate în prezent să se asigure că corporațiile și alte entități juridice încorporate pe teritoriul lor obțin și dețin informații adecvate, exacte și informații actuale cu privire la proprietatea efectivă a acestora”. Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți	Da, sunt suficiente și actualizate	Sunt parțial suficiente și actualizate	Nu sunt
*	Total: 4 sub-indicatori			

Riscul B2. Nivelul înalt de concentrare a proprietății pe piața SMAV

Indicatorul B2.1. Reglementarea concentrării proprietății în domeniul audiovizualului

Descriere: Acest indicator urmărește să evalueze existența și implementarea garanțiilor de reglementare privind transparența proprietății în domeniul SMAV. De asemenea, urmărește să evalueze eficacitatea normelor de transparență a proprietății, proprietarilor și beneficiarilor finali.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

*	B2.1. Reglementarea concentrării proprietății în domeniul audiovizualului	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Legislația națională conține praguri sau limite specifice, determinate în baza unor criterii obiective (după caz, numărul de licențe, cota de audiență, circulația și/sau distribuirea capitalului social și/sau a drepturilor de vot, cifra de afaceri/veniturile etc.), pentru a preveni un nivel înalt de concentrare a proprietății și/sau de control în domeniul audiovizualului?</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența unor garanții de reglementare (specifice sectorului) împotriva unui grad ridicat de concentrare a proprietății în sectorul serviciilor de televiziune și în cel al serviciilor de radiodifuziune sonoră. Surse: Legislația națională și analiza reglementărilor	Există reglementări concrete care țin cont de caracteristicile specifice acestui sector	Există reglementări generale ce se referă la acest sector	Nu există reglementări
2.	<i>Există o instituție/autoritate (de exemplu, de mass-media sau de concurență) competentă să supravegheze respectarea pragurilor și/sau limitelor specifice concentrării orizontale a proprietății și/sau de control, inclusiv să examineze reclamațiile în domeniu?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă legea instituie un sistem de monitorizare pentru reglementarea concentrării orizontale în sectorul audiovizual Surse: Legislația națională și analiza reglementărilor	Da, există o autoritate competentă să supravegheze respectarea pragurilor și să examineze reclamațiile	Există o autoritate competentă să supravegheze respectarea pragurilor dar nu și să examineze reclamațiile	Nu există o asemenea autoritate

3.	<i>Legislația acordă acestui organism competențe de sancționare/execuție pentru a impune remedii proporționale (comportamentale și/sau structurale) în cazul în care pragurile aplicabile și/sau alte limitări de proprietate nu sunt respectate și sunt acestea eficiente?</i>	Da și sunt eficiente	Da, dar nu sunt eficiente	Nu are
	Descriere: Această variabilă evaluează dacă legea stabilește un sistem de sancțiuni pentru a aborda concentrarea orizontală a proprietății în domeniul audiovizualului și implementarea eficientă a remediilor specifice sectorului. Exemple de sancțiuni includ: refuzul de a acorda licențe suplimentare; blocarea unei fuziuni sau achiziții; obligația de a renunța la licențe etc. Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți			
*	Total: 3 sub-indicatori			

Indicatorul B2.2. Nivelul de concentrare a proprietății/audienței pe piața SMAV

Descriere: Acest indicator evaluează concentrarea în producția de conținuturi media, măsurată prin cota de piață și cota de audiență. Riscurile la adresa pluralității pieței pot apărea din concentrarea proprietății în domeniul SMAV. Prin urmare, în cadrul acestui indicator sunt evaluate concentrarea orizontală și cea încrucișată (verticală). Evaluarea este necesară întrucât concentrarea excesivă de proprietate în acest sector al pieței mediatice pune în pericol pluralismul și diversitatea și duce la uniformizarea conținutului media.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tablel de evaluare:

*	B2.2. Nivelul de concentrare a proprietății/audienței pe piața SMAV	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Care este nivelul de concentrare a proprietății pe piața SMAV de televiziune?</i> Descriere: Această variabilă evaluează concentrarea proprietății în sectorul media audiovizual (serviciile de televiziune). Măsurarea trebuie să includă toate veniturile, atât din moștenire, cât și din activități online (publicitate, finanțare publică, abonamente etc.). Evaluarea vizează SMAV generaliste și de știri, care, conform art.29 alin.(1) lit.b) din CSMA, sunt considerate cu "ponderare semnificativă în formarea opiniei publice". Metoda: Top 3. Evaluarea se face prin însumarea cotelor de piață ale primilor trei proprietari de SMAV de televiziune	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este sub 25%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este între 25% și 50%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este peste 50%.
2.	<i>Care este nivelul de concentrare a audienței pe piața SMAV de televiziune?</i> Descriere: Această variabilă evaluează concentrarea audienței în sectorul media audiovizual (serviciile de televiziune). Evaluarea vizează SMAV generaliste și de știri, care, conform art.29 alin.(1) lit.b) din CSMA, sunt considerate cu "ponderare semnificativă în formarea opiniei publice". Metoda: Top 3. Evaluarea se face prin însumarea cotelor de audiență ale SMAV atribuite primilor trei proprietari	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de audiență ale SMAV atribuite Top 3 proprietari este sub 25%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de audiență ale SMAV atribuite Top 3 proprietari este între 25% și 50%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de audiență ale SMAV atribuite Top 3 proprietari este peste 50%.
3.	<i>Care este nivelul de concentrare a proprietății pe piața SMAV de radiodifuziune sonoră?</i> Descriere: Această variabilă evaluează concentrarea proprietății în sectorul media audiovizual (serviciile de radiodifuziune). Măsurarea trebuie să includă toate veniturile, atât din moștenire, cât și din activități online (publicitate, finanțare publică, abonamente etc.). Evaluarea vizează SMAV generaliste și de știri, care, conform art.29 alin.(1) lit.b) din CSMA, sunt considerate cu "ponderare semnificativă în	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este sub 25%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este între 25% și 50%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este peste 50%.

	formarea opiniei publice”. Metoda: Top 3. Evaluarea se face prin însumarea cotelor de piață ale primilor trei proprietari de SMAV de radiodifuziune sonoră			
4.	<i>Care este nivelul de concentrare a audienței pe piața SMAV de radiodifuziune sonoră?</i> Descriere: Această variabilă evaluează concentrarea audienței în sectorul media audiovizual (serviciile de radiodifuziune sonoră). Evaluarea vizează SMAV generaliste și de știri, care, conform art.29 alin.(1) lit.b) din CSMA, sunt considerate cu ”pondere semnificativă în formarea opiniei publice”. Metoda: Top 3. Evaluarea se face prin însumarea cotelor de audiență ale SMAV atribuite primilor trei proprietari	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de audiență ale SMAV atribuite Top 3 proprietari este sub 25%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de audiență ale SMAV atribuite Top 3 proprietari este între 25% și 50%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de audiență ale SMAV atribuite Top 3 proprietari este peste 50%.
5.	<i>Care este nivelul de concentrare a proprietății în cablu și IPTV?</i> Descriere: Această variabilă evaluează concentrarea proprietății în sectorul media audiovizual (cablu și IPTV). Măsurarea trebuie să includă toate veniturile, atât din moștenire, cât și din activități online (publicitate, finanțare publică, abonamente etc.). Metoda: Top 3. Evaluarea se face prin însumarea cotelor de piață ale primilor trei proprietari	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este sub 25%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este între 25% și 50%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 3 este peste 50%.
*	Total: 5 sub-indicatori			

Riscul B3. Nivelul înalt de concentrare încrucișată (cross-media) a proprietății pe piața mass-media

Indicatorul B3.1. Reglementarea concentrării încrucișate a proprietății pe piața mass-media

Descriere: Acest indicator urmărește să evalueze existența și implementarea garanțiilor de reglementare privind transparența proprietății încrucișate (cross-media) pe piața mass-media din RM. În scopul urmărit prin acest indicator se iau în vedere următoarele tipuri de media: televiziunea, radiodifuziunea sonoră, presa scrisă (ziare naționale) și online media (site-urile de știri). Platformele agregatoare și rețelele sociale nu sunt incluse în acest indicator. De asemenea, urmărește să evalueze eficacitatea normelor de transparență a proprietății, proprietarilor și beneficiarilor finali în ansamblul celor patru sectoare mass-media evaluate.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar, interviu

Tabel de evaluare:

*	B3.1. Reglementarea concentrării încrucișate a proprietății pe piața mass-media	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Legislația națională conține praguri sau limite specifice, determinate în baza unor criterii obiective pentru a preveni un nivel înalt de concentrare încrucișată a proprietății?</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența unor garanții de reglementare împotriva unui grad ridicat de concentrare încrucișată a proprietății pe piața mass-media. Surse: Legislația națională și alte reglementări	Există reglementări concrete care țin cont de caracteristicile specifice pentru domeniul analizat	Există reglementări generale ce se referă la acest domeniu	Nu există reglementări
2.	<i>Există o instituție/autoritate (de exemplu, de mass-media sau de concurență) competentă să supravegheze respectarea pragurilor și/sau limitelor specifice concentrării încrucișate (verticale) a proprietății pe piața mass-media?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă legea instituie un sistem de monitorizare pentru reglementarea concentrării verticale pe piața mass-media.	Da, există o autoritate competentă să supravegheze respectarea pragurilor și să examineze reclamațiile	Există o autoritate competentă să supravegheze respectarea pragurilor dar nu și să examineze reclamațiile	Nu există o asemenea autoritate

	Surse: Legislația națională și alte reglementări			
3.	<i>Legislația acordă acestui organism competențe de sancționare/execuție pentru a impune remedii proporționale (comportamentale și/sau structurale) în cazul în care pragurile aplicabile și/sau alte limitări de proprietate nu sunt respectate și sunt acestea eficiente?</i>	Da și sunt eficiente	Da, dar nu sunt eficiente	Nu are
	Descriere: Această variabilă evaluează dacă legea stabilește un sistem de sancțiuni pentru a aborda concentrarea verticală a proprietății pe piața mass-media și implementarea eficientă a remediilor specifice sectorului. Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți			
*	Total: 3 sub-indicatori			

Indicatorul B3.2. Nivelul de concentrare încrucișată a proprietății pe piața mass-media

Descriere: Acest indicator evaluează concentrarea încrucișată a proprietății în producția de conținuturi mediatice, măsurată prin cota de piață în diferite sectoare ale industriei media: televiziune, radio, presa scrisă, internet. O asemenea evaluare este importantă întrucât există riscul concentrării excesive de proprietate în ansamblul sectoarelor media ceea ce pune în pericol pluralismul și diversitatea de conținut prin suprapunerea intereselor politice și economice în mass-media. Prin urmare, în cadrul acestui indicator sunt evaluate concentrarea orizontală (în cadrul unui sector) și cea încrucișată (verticală, în ansamblul sectoarelor media evaluate). Având în vedere dificultatea de a compara sistemele de măsurare a audienței în fiecare din cele patru sectoare (audiența TV și radio, tiraj/circulația, număr vizitatori etc), pentru concentrarea cross-media nu există o variabilă specifică privind audiența.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

*	B3.2. Nivelul de concentrare încrucișată a proprietății pe piața mass-media	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Care este nivelul de concentrare încrucișată a proprietății pe piața mass-media?</i>	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 6 proprietari beneficiari în ansamblul sectoarelor media este sub 50%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 6 proprietari beneficiari în ansamblul sectoarelor media este între 50% și 70%.	În cazul în care ponderea însumată a cotelor de piață ale Top 6 proprietari beneficiari în ansamblul sectoarelor media este peste 70%.
	Descriere: Această variabilă evaluează concentrarea încrucișată (verticală) a proprietății pe piața națională examinată, definită ca suma celor patru sectoare luate separat în „concentrarea orizontală”. În cadrul evaluării trebuie luate în calcul veniturile totale. Metoda: Top 6. Evaluarea se face prin însumarea cotelor de piață ale primilor șase proprietari în ansamblul celor patru sectoare analizate			
*	Total: 1 sub-indicator			

Riscul B4. Nivelul insuficient al viabilității mass-mediei audiovizuale

Indicatorul B4.1. Viabilitatea mass-mediei audiovizuale

Descriere: Acest indicator își propune să evalueze sustenabilitatea producției de știri, ca o condiție prealabilă pentru diversitatea și pluralismul mediativ. Indicatorul măsoară riscurile legate de lipsa resurselor economice suficiente pentru finanțarea jurnalismului, evaluând tendințele pieței audiovizuale și nivelul potențial al sprijinului public.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* B4.1. Viabilitatea mass-mediei audiovizuale	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Au crescut sau au scăzut veniturile sectorului audiovizual (televiziune) la nivel național în ultimul an?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă sectorul audiovizual (TV) este viabil, încurajând astfel intrarea pe piață. În considerare sunt luate toate veniturile (publicitate, venituri din televiziunea cu plată, venituri ale consumatorilor la cerere, finanțare de la stat etc.). Rezultatele industriei sunt evaluate și în raport cu tendințele PIB-ului din aceeași perioadă.</p> <p>Surse: rapoarte publice și statistice oficiale, relatări din societatea civilă și mass-media</p>	Au crescut	S-au menținut la nivel	Au scăzut
<p>2. <i>Au crescut sau au scăzut veniturile sectorului audiovizual (radio) la nivel național în ultimul an?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă sectorul audiovizual (radio) este viabil, încurajând astfel intrarea pe piață. În considerare sunt luate toate veniturile (publicitate, venituri din televiziunea cu plată, venituri ale consumatorilor la cerere, finanțare de la stat etc.). Rezultatele industriei sunt evaluate și în raport cu tendințele PIB-ului din aceeași perioadă.</p> <p>Surse: rapoarte publice și statistice oficiale, relatări din societatea civilă și mass-media</p>	Au crescut	S-au menținut la nivel	Au scăzut
<p>3. <i>Au crescut sau au scăzut veniturile sectorului audiovizual local (Tv și radio) în ultimul an?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă sectorul audiovizual local este viabil, încurajând astfel intrarea pe piață. În considerare sunt luate toate veniturile (publicitate, venituri din televiziunea cu plată, venituri ale consumatorilor la cerere, finanțare de la stat etc.). Rezultatele industriei sunt evaluate și în raport cu tendințele PIB-ului din aceeași perioadă.</p> <p>Surse: rapoarte publice și statistice oficiale, relatări din societatea civilă și mass-media</p>	Au crescut	S-au menținut la nivel	Au scăzut
<p>4. <i>Au crescut sau au scăzut veniturile sectorului audiovizual pe segmentul serviciilor generaliste și de știri (Tv și radio) în ultimul an?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă sectorul audiovizual pe segmentul serviciilor generaliste și de știri este viabil, încurajând astfel intrarea pe piață. În considerare sunt luate toate veniturile (publicitate, venituri din televiziunea cu plată, venituri ale consumatorilor la cerere, finanțare de la stat etc.). Rezultatele industriei sunt evaluate și în raport cu tendințele PIB-ului din aceeași perioadă.</p> <p>Surse: rapoarte publice și statistice oficiale, relatări din societatea civilă și mass-media</p>	Au crescut	S-au menținut la nivel	Au scăzut
<p>5. <i>Cheltuielile pentru publicitatea totală (online și offline) în sectorul audiovizual pe segmentul serviciilor generaliste și de știri au crescut sau au scăzut în ultimul an?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă piața totală de publicitate este viabilă, încurajând astfel intrarea pe piață. În considerare se iau atât piața tradițională de publicitate (offline), cât și cheltuielile de publicitate online. În considerare nu se iau veniturile din publicitate care merg către intermediari și către platformele digitale.</p> <p>Surse: rapoarte publice și statistice oficiale, relatări din societatea civilă și mass-media</p>	Au crescut	S-au menținut la nivel	Au scăzut
<p>6. <i>Serviciile generaliste și de știri din sectorul audiovizual dezvoltă surse de venit, altele decât fluxurile tradiționale de venituri?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă serviciile generaliste și de știri din sectorul audiovizual abordează provocările generate de noul mediu digital prin dezvoltarea de inițiative care ar asigura accesul la surse alternative de venit, nu bazate pe publicitate. Dacă da, acesta este un indiciu că organizațiile media încearcă să găsească modele de afaceri viabile.</p>	Există multe inițiative care vizează dezvoltarea surselor alternative de venituri	Există un număr limitat de inițiative care vizează dezvoltarea surselor alternative de venit	Există un număr foarte limitat de inițiative sau deloc inițiative care vizează dezvoltarea surselor alternative de venit

	Surse: rapoarte publice și statistice oficiale, relatări din societatea civilă și mass-media			
*	Total: 6 sub-indicatori			

Riscul B5. Lipsa de resurse financiare suficiente pentru a sprijini mass-media audiovizuală

Indicatorul B5.1. Nivelul susținerii financiare pentru dezvoltarea mass-mediei audiovizuale

Descriere: Acest indicator are scopul de a evalua în ce măsură consumatorii de media, dar și furnizorii de publicitate, pot contribui financiar pentru a menține și dezvolta mass-media audiovizuală.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

*	B5.1. Cheltuielile anuale de acces la serviciile de televiziune	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<p><i>Care este raportul dintre cheltuielile de acces la serviciile de televiziune și PIB-ul pe cap de locuitor?</i></p> <p>Descriere: Raportul dintre cheltuielile anuale (de consum) pe cap de locuitor pentru acces la serviciile de televiziune (abonament TV standard) și PIB-ul pe cap de locuitor. Metoda: Procentajul este obținut prin împărțirea cheltuielilor anuale de consum pe cap de locuitor la PIB-ul anual pe cap de locuitor. Surse: rapoarte publice și statistici, relatări ale societății civile sau din mass-media</p>	Raportul dintre cheltuielile anuale de consum pentru acces la TV și PIB-ul pe cap de locuitor este peste 3%.	Raportul dintre cheltuielile anuale de consum pentru acces la TV și PIB-ul pe cap de locuitor este între 1% și 3%.	Raportul dintre cheltuielile anuale de consum pentru acces la TV și PIB-ul pe cap de locuitor este sub 1%.
2.	<p><i>Care este raportul dintre cheltuielile de publicitate pe piața TV și PIB-ul pe cap de locuitor?</i></p> <p>Descriere: Raportul dintre cheltuielile anuale de publicitate pe cap de locuitor pe piața TV și PIB-ul pe cap de locuitor. Metoda: Procentajul este obținut prin împărțirea cheltuielilor anuale de publicitate pe cap de locuitor la PIB-ul anual pe cap de locuitor. Surse: rapoarte publice și statistici, relatări ale societății civile sau din mass-media</p>	Raportul dintre cheltuielile anuale de publicitate și PIB-ul pe cap de locuitor este peste 0,75%.	Raportul dintre cheltuielile anuale de publicitate și PIB-ul pe cap de locuitor este între 0,50% și 0,75%.	Raportul dintre cheltuielile anuale de publicitate și PIB-ul pe cap de locuitor este sub 0,50%.
*	Total: 2 sub-indicatori			

Total Domeniul B: 5 riscuri, 7 indicatori, 24 sub-indicatori

**

DOMENIUL DE RISC C. INDEPENDENȚA POLITICĂ

Riscul C1. Politizarea excesivă a proprietății și controlului în domeniul audiovizualului

Indicatorul C1.1. Controlul politic asupra mass-mediei audiovizuale

Descriere: Acest indicator evaluează existența și implementarea efectivă a garanțiilor de reglementare împotriva controlului **guvernului și politicienilor** asupra mass-mediei audiovizuale

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* C1.1. Controlul politic asupra mass-mediei audiovizuale	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Conflictul de interese dintre proprietarii de instituții audiovizuale și partidele de guvernământ, grupuri partizane sau politicieni este reglementat eficient?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența unor garanții de reglementare care să prevadă că deținerea funcțiilor guvernamentale este incompatibilă cu proprietatea mass-media sau care interzic proprietarilor mass-media să ocupe funcții guvernamentale.</p> <p>Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți</p>	Da, există garanții de reglementare adecvate și implementate eficient pentru a preveni conflictele de interese în sector	Există unele garanții de reglementare, dar acestea nu sunt adecvate pentru sectorul audiovizual sau nu sunt implementate eficient	Nu există măsuri de reglementare pentru a preveni conflictele de interese în sectorul audiovizual
<p>2. <i>Conflictul de interese este prevenit în practică?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează în practică riscul de conflict de interese. Scopul este de a aborda dacă există unele cazuri de conflict între proprietatea mass-media și ocuparea unor funcții guvernamentale, cuprinzând toate nivelurile - de la local la național.</p> <p>Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media</p>	Conflictul de interese este prevenit în practică	Există cazuri sporadice de conflict de interese	Există cazuri sistematice de conflict de interese
<p>3. <i>Legislația care conține limitări ale controlului direct și indirect al mass-mediei audiovizuale de către partid, grup partizan sau politicieni este implementată în mod eficient?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă legislația (CSMA, Legea concurenței sau dreptul societăților comerciale) conține garanții împotriva controlului excesiv al mass-mediei audiovizuale de către politicieni. În acest context, controlul trebuie înțeles ca fiind mai larg decât proprietatea și include atât proprietatea directă, cât și controlul indirect. În sensul acestei metodologii control indirect înseamnă că partidul, grupul partizan sau politicienii nu sunt direct implicați în structura proprietății, dar folosesc intermediari (de exemplu, membrii familiei).</p> <p>Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți</p>	Da, există o lege adecvată care este implementată eficient	Există o lege, dar nu este cuprinzătoare sau nu este implementată eficient	Nu există nicio lege care să reglementeze o astfel de chestiune
<p>4. <i>Cum evalueați prezența controlului politic asupra mass-mediei audiovizuale (TV)?</i></p> <p>Descriere: În scopul acestei metodologii, evaluarea poate să se refere la 2-4 lideri de piață în ceea ce privește veniturile sau cota de audiență și la diferite niveluri, de la național la local. Acest lucru este deosebit de relevant pentru aplicarea riscului mediu și ridicat. Chiar dacă sunt puține cazuri de control politic, dacă implică instituțiile audiovizuale de top, ele prezintă mai mult risc decât controlul politic asupra jucătorilor minori de pe piață. În sensul acestei metodologii control indirect înseamnă că partidul, grupul partizan sau politicienii nu sunt direct implicați în structura proprietății, dar folosesc intermediari (de exemplu, membrii familiei).</p> <p>Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți</p>	Mass-media audiovizuală în general nu este controlată politic	Există unele cazuri ocazionale de control politic asupra mass-mediei audiovizuale	Cel puțin una dintre principalele instituții audiovizuale este controlată politic
<p>5. <i>Cum evalueați prezența controlului politic asupra mass-mediei audiovizuale (radio)?</i></p> <p>Descriere: În scopul acestei metodologii, evaluarea poate să se refere la 2-4 lideri de piață în ceea ce privește veniturile sau cota de audiență și la diferite niveluri, de la național la local. Acest lucru este deosebit de relevant pentru aplicarea riscului mediu și ridicat. Chiar dacă sunt puține cazuri de control politic, dacă implică instituțiile audiovizuale de top, ele prezintă mai mult risc decât controlul politic asupra jucătorilor minori de pe piață. În sensul acestei metodologii control indirect înseamnă că partidul,</p>	Mass-media audiovizuală în general nu este controlată politic	Există unele cazuri ocazionale de control politic asupra mass-mediei audiovizuale	Cel puțin una dintre principalele instituții audiovizuale este controlată politic

	grupul partizan sau politicienii nu sunt direct implicați în structura proprietății, dar folosesc intermediari (de exemplu, membrii familiei). Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți			
*	Total: 5 sub-indicatori			

Riscul C2. Insuficiența independenței editoriale

Indicatorul C2.1. Autonomia editorială

Descriere: Acest indicator evaluează existența măsurilor de reglementare și de autoreglementare care garantează absența interferenței în deciziile editoriale și de conținuturi.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

*	C2.1. Autonomia editorială	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Există reglementări care garantează autonomia la numirea și revocarea din funcție a redactorului-șef?</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența unor garanții de reglementare (de exemplu, lege, statut) care împiedică influența politică asupra numirilor și demiterilor redactorilor-șefi care ar putea afecta autonomia editorială. Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți	Da și sunt aplicate în practică	Există dar nu sunt aplicate în practică	Nu există
2.	<i>Numirile și demiterile redactorilor-șefi sunt în practică independente de influența politică?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă autonomia procedurilor de numire și eliberare din funcție pentru redactorii-șefi este implementată în practică sau dacă există dovezi de interferență politică sistematică în ceea ce privește numirile și demiterile redactorilor-șefi. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți	Fără amestec politic în numirile și demiterile redactorilor-șefi	Interferențe ocazionale cu privire la numirile și demiterile redactorilor-șefi	Interferență politică sistematică în numirile și demiterile redactorilor-șefi
3.	<i>Măsurile de autoreglementare care prevăd independența editorială față de ingerința politică în SMAV generaliste și de știri sunt implementate în mod eficient?</i> Descriere: Măsurile de autoreglementare” sunt definite ca, de exemplu, codurile jurnalistice, codurile de etică. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți	Da, există măsuri de autoreglementare bine elaborate și eficiente	Există măsuri de autoreglementare, dar uneori acestea nu sunt implementate eficient	Nu există măsuri de autoreglementare sau, dacă există, acestea nu sunt în general implementate eficient
4.	<i>Conținutul editorial din SMAV generaliste și de știri este independent de influențele politice în practică?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă instrumentele de autoreglementare care garantează independența editorială sunt implementate efectiv în practică. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți	Nu există dovezi cu privire la influența partidului, grupului partizan sau politicienilor asupra conținutului editorial	Există unele cazuri	Există cazuri sistematice de influență
*	Total: 4 sub-indicatori			

Riscul C3. Partizanatul și părtinirea politică în alegeri

Indicatorul C3.1. FSM publici și alegerile

Descriere: Acest indicator evaluează existența măsurilor de reglementare și de autoreglementare care garantează reflectarea echilibrată, echitabilă și imparțială a campaniilor electorale în SMAV ale FSM publici.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* C3.1. FSM publici și alegerile	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Legislația națională garantează accesul la timp de antenă în cadrul SMAV ale FSM publici pentru actorii politici în timpul campaniilor electorale și legea este implementată eficient?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare pentru accesul echitabil la timpul de antenă pe canalele FSM publici în timpul campaniilor electorale. Eficiența este evaluată în condițiile în care: a) există un organism care monitorizează respectarea legii; b) acest organism are atribuții de sancționare pentru a impune remedii corective în caz de nerespectare a legii; c) competențele de sancționare sunt utilizate în mod eficient; d) mecanismele de apel la deciziile organismului sunt disponibile și eficiente. Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți</p>	Da, există reglementări bine elaborate, care sunt implementate eficient	Există reglementări, dar nu sunt cuprinzătoare sau nu sunt implementate eficient	Nu există nicio reglementare în acest sens
<p>2. <i>Există în cadrul FSM publici un cod de conduită, regulament sau alt instrumente de autoreglementare care să garanteze imparțialitatea și accesul la SMAV pentru actorii politici?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența în cadrul FSM publici a unor coduri de conduită, regulamente interne sau alte instrumente de autoreglementare care garantează reprezentarea proporțională în SMAV a actorilor politici. Surse: pagina web oficială a TRM, relații ale societății civile, interviu cu conducerea TRM</p>	Există și sunt implementate în practică	Există dar nu sunt respectate	Nu există
<p>3. <i>Oferă SMAV ale FSM publici o reprezentare corectă a actorilor politici și a punctelor de vedere politice în știri și programele informative în practică?</i></p> <p>Descriere: Această are drept scop evaluarea proporțiilor reprezentării diverselor puncte de vedere politice și ideologice în SMAV ale FSM publici. Indicatorul urmează să răspundă la întrebarea de bază: Oferă sau nu conținuturile din edițiile informative principale o reprezentare corectă/echitabilă a diverselor puncte de vedere și interese politice și ideologice, prin acordarea spațiului diferitor actori politici? Reprezentarea corectă/echitabilă cuprinde proporționalitatea și imparțialitatea. Surse: rapoarte publice, relații ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți</p>	SMAV ale FSM publici oferă o reprezentare corectă a actorilor politici și a punctelor de vedere politice	Reprezentarea actorilor politici și a punctelor de vedere politice în SMAV ale FSM publici nu este întotdeauna corectă	Diferiți actori politici și/sau diferite puncte de vedere politice sunt reprezentate într-un mod părtinitor, favorizând în mod clar unii actori politici și/sau puncte de vedere în detrimentul altora.
<p>4. <i>În reflectarea campaniei electorale FSM publici oferă în cadrul SMAV o reprezentare corectă/echitabilă a diferitelor grupuri de actori politici?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează proporțiile de reprezentare a diferitelor puncte de vedere și interese politice și ideologice în SMAV ale FSM publici, precum și existența unei portretizări media unilaterale (negative sau pozitive) dominante a unor actori politici specifici în timpul campaniilor electorale. Reprezentarea corectă/echitabilă cuprinde proporționalitatea și imparțialitatea. Surse: rapoarte publice, relații ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți</p>	În SMAV ale FSM publici sunt reprezentate într-un mod echitabil diferite grupuri de actori politici	Reprezentarea diferiților actori politici în SMAV ale FSM publici nu este întotdeauna corectă	Diferite grupuri de actori politici sunt reprezentate într-un mod părtinitor și neproporțional, favorizând în mod clar unii actori politici în detrimentul altora
* Total: 4 sub-indicatori			

Indicatorul C3.2. FSM privați și alegerile

Descriere: Acest indicator evaluează existența măsurilor de reglementare și de autoreglementare care garantează reflectarea echilibrată, echitabilă și imparțială a campaniilor electorale în SMAV ale FSM privați.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* C3.2. FSM privați și alegerile	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Există legi și/sau măsuri de autoreglementare care să garanteze accesul la timp de antenă în cadrul SMAV ale FSM privați pentru actorii politici în timpul campaniilor electorale?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența unor garanții de reglementare (legi care obligă FSM privați să fie corecți și obiectivi) și/sau de autoreglementare (coduri de etică) pentru accesul echitabil la timpul de antenă în SMAV ale FSM privați pentru actorii politici în timpul campaniilor electorale.</p> <p>Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți</p>	Da, există reglementări, care sunt efective	Există reglementări, dar nu sunt cuprinzătoare sau nu sunt efectiv respectate	Nu există reglementări în acest sens
<p>2. <i>Există în cadrul FSM privați un cod de conduită, regulament sau alte instrumente de autoreglementare care să garanteze imparțialitatea și accesul la SMAV pentru actorii politici?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența în cadrul FSM privați a unor coduri de conduită, regulamente interne sau alte instrumente de autoreglementare care reglementează reprezentarea proporțională în SMAV a actorilor politici. Cu toate că poate să nu existe obligații, corectitudinea și acuratețea sunt menționate în codurile de etică din întreaga lume ca principii jurnalistice de bază care ar trebui respectate atunci când reflectă orice puncte de vedere politice (de asemenea opuse).</p> <p>Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media, interviu cu manageri de la Top-4 FSM privați</p>	Există și sunt implementate în practică	Există dar nu sunt respectate	Nu există
<p>3. <i>În reflectarea campaniei electorale FSM privați oferă în cadrul SMAV o reprezentare corectă/echitabilă a diferitelor grupuri de actori politici?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează modalitățile în care diferitele puncte de vedere și interese politice și ideologice sunt reprezentate în SMAV ale FSM privați, precum și existența unei portretizări media unilaterale (negative sau pozitive) dominante a unor actori politici specifici.</p> <p>Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți</p>	Diferite grupuri de actori politici sunt reprezentate în mod corect în SMAV ale FSM privați	Reprezentarea diferiților actori politici în SMAV ale FSM privați nu este întotdeauna corectă	Diferite grupuri de actori politici sunt reprezentate într-un mod părtinitor și neproporțional, favorizând în mod clar unii actori politici în detrimentul altora
* Total: 3 sub-indicatori			

Indicatorul C3.3. Publicitatea electorală

Descriere: Acest indicator evaluează existența măsurilor de reglementare și de autoreglementare care garantează reflectarea echilibrată, echitabilă și imparțială a campaniilor electorale în SMAV ale FSM privați.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* C3.3. Publicitatea politică	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Există o lege (sau o altă măsură statutară) care interzice sau impune restricții la publicitatea electorală către FSM publici în timpul campaniilor electorale pentru a permite egalitatea de șanse pentru toate partidele politice și este implementată eficient?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența unor garanții de reglementare (de exemplu, lege privind finanțarea partidelor politice în alegeri) care împiedică actorii politici mai puternici din punct de vedere financiar să obțină un volum mare de timp de antenă pentru publicitate politică, în raport cu alți actori politici, care nu au resurse financiare similare. Relevanța și impactul publicității politice crește semnificativ în perioadele electorale. Surse: Legislația națională și/sau experți relevanți</p>	Legea permite egalitatea de șanse și este pusă în aplicare în mod eficient	Există o lege, dar nu este implementată eficient	Nu există lege sau prevederile existente nu permit egalitatea de șanse
<p>2. <i>Posibilitatea de a cumpăra spațiu publicitar în SMAV comerciale este disponibilă tuturor competitorilor, în condiții și rate de plată egale în practică?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează practicile generale ale mass-media audiovizuale comerciale de top în ceea ce privește vânzarea de spații publicitare actorilor politici în timpul campaniilor electorale și referendumurilor. Surse: rapoarte publice, relații ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți</p>	Da	Nu întotdeauna	Nu
<p>3. <i>Platformele online și rețelele sociale iau măsuri suficiente pentru a asigura transparența publicității electorale online?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze practica reală, bazată sau nu pe politici, reglementări sau autoreglementare (cum ar fi Codul de practică privind dezinformarea) care urmărește să facă publicitatea politică (și bazată pe probleme) online transparentă - etichetată în mod clar ca atare și cu o clauză de declinare a responsabilităților despre cine a plătit pentru asta. Sumele cheltuite pentru publicitate politică online ar trebui, de asemenea, să fie transparente. Publicitatea politică este definită ca conținut care apare în spațiul plătit oferit de mass-media sau platforme online pe tot parcursul anului, susținând direct sau indirect, pentru sau împotriva unui partid, a unui candidat sau a unei poziții în alegeri, referendumuri, voturi populare, proiect de lege sau orice alt proiect de lege. altă problemă de politică (publicitate bazată pe probleme). Definiția publicității politice derivă din recomandarea relevantă a Consiliului European, iar publicitatea politică bazată pe probleme este considerată în conformitate cu jurisprudența relevantă a CtEDO, care a motivat că „expresii care reflectă opinii controversate referitoare la societatea modernă în generală și, de asemenea, aflată în centrul diferitelor dezbateri politice ar putea fi considerată drept „politică”. Surse: rapoarte publice, relații ale societății civile sau din mass-media, interviu cu experți</p>	Da, publicitatea politică este etichetată clar ca atare, iar platformele furnizează online depozite de anunțuri pentru cercetare independentă și monitorizare.	Există unele probleme cu implementarea politicilor de transparență privind publicitatea politică pe platformele online.	Etichetarea publicității politice pe platforme ca atare (cu indicarea clară plătitorului) nu este implementată eficient și/sau depozitele de anunțuri nu sunt disponibile și ușor accesibile.
* Total: 3 sub-indicatori			

Riscul C4. Lipsa de transparență în oferirea resurselor de către stat

Indicatorul C4.1. Sprijinirea de către stat a sectorului audiovizual

Descriere: Acest indicator evaluează existența și implementarea reglementărilor care asigură distribuția corectă și transparentă a **reclamelor publicității** și subvențiilor de stat. Lipsa unor reguli clare și transparente ar putea servi favoritismului și canalizării banilor către anumite instituții media.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* C4.1. Sprijinirea de către stat a sectorului audiovizual	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Legislația prevede reguli corecte și transparente pentru distribuirea subvențiilor directe către instituțiile mass-media, inclusiv cele audiovizuale? Sunt distribuite acestea într-un mod transparent și corect?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare pentru distribuirea echitabilă și transparentă a subvențiilor directe de stat (de exemplu, granturi în numerar, împrumuturi fără dobândă) către instituțiile mass-media audiovizuale, altele decât FSM publici, precum și modul de implementare a acestora. Surse: Legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți</p>	Subvențiile de stat directe sunt distribuite într-un mod corect și transparent.	Subvențiile de stat directe sunt distribuite pe baza unui set de criterii, dar nu este clar dacă sunt corecte sau distribuția nu este întotdeauna transparentă.	Nu există transparență cu privire la criteriile, sumele și beneficiarii subvențiilor de stat directe.
<p>2. <i>Legislația prevede reguli corecte și transparente pentru distribuirea subvențiilor indirecte către instituțiile mass-media, inclusiv cele audiovizuale? Sunt distribuite acestea într-un mod transparent și corect?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare pentru distribuirea echitabilă și transparentă a subvențiilor indirecte de stat (de exemplu, scutiri de taxe, servicii poștale reduse și tarife telefonice) către instituțiile mass-media audiovizuale, altele decât FSM publici, precum și modul de implementare a acestora. Surse: Legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți</p>	Subvențiile de stat indirecte sunt distribuite într-o manieră corectă și transparentă.	Subvențiile de stat indirecte sunt distribuite pe baza unui set de criterii, dar nu este clar dacă sunt echitabile sau distribuția nu este întotdeauna transparentă.	Distribuirea subvențiilor de stat indirecte nu este transparentă în ceea ce privește criteriile sau beneficiarii.
<p>3. <i>Legislația prevede reguli corecte și transparente privind distribuirea publicității de stat către instituțiile mass-media, inclusiv cele audiovizuale?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare pentru distribuirea echitabilă și transparentă a publicității de stat care împiedică tratamentul preferențial și/sau conduita necorespunzătoare, precum și modul de implementare a acestora. Publicitatea de stat trebuie înțeleasă ca orice publicitate plătită de guverne și/sau autorități administrative (naționale, regionale, locale) și de instituții și companii deținute de stat. Conținutul acestei reclame nu trebuie să fie politic. Surse: Legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți</p>	Publicitatea de stat este distribuită într-un mod corect și transparent.	Publicitatea de stat este distribuită pe baza unui set de criterii, dar nu este clar dacă acestea sunt corecte sau distribuția nu este întotdeauna transparentă.	Nu există transparență în distribuirea publicității de stat.
* Total: 3 sub-indicatori			

Riscul C5. Independența insuficientă a FSM publici

Indicatorul C5.1. Independența conducerii FSM publici

Descriere: Acest indicator este conceput pentru a măsura riscurile ce decurg din procedurile de numire în funcție a conducerii de vârf în cadrul FSM publici.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* C5.1. Independența conducerii FSM publici	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1. <i>Legea prevede proceduri echitabile și transparente de numire în funcțiile de conducere și în</i>	Da și sunt echitabile și	Da, dar procedurile sunt	Procedurile nu sunt

	<p><i>componenta CSD în cadrul FSM publici, care garantează independența față de guvern sau alte influențe politice?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența unor proceduri de numire atât echitabile, cât și transparente pentru funcțiile de conducere și componenta Consiliului în FSM publici care garantează independența față de interferența politică. Surse: legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile</p>	transparente și garantează independența	parțial echitabile și transparente și nu garantează efectiv independența	echitabile și transparente și nu garantează în niciun fel independența
2.	<p><i>Numirile și demiterile conducerii FSM publici și a membrilor CSD sunt independente de influența politică în practică?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă garanțiile legale pentru procedurile de numire și revocare pentru funcțiile de conducere și componenta Consiliului în FSM publici sunt implementate în practică sau dacă există dovezi ale unor conflicte sistematice privind numirile și demiterile. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți</p>	Fără amestec politic în numirile și demiterile managerilor și membrilor Consiliului	Interferență politică ocazională în numirile și demiterile managerilor și membrilor Consiliului	Interferență politică sistematică în numirile și demiterile managerilor și membrilor Consiliului
3.	<p><i>Legea prevede proceduri de numire echitabile și transparente pentru directorul general al FSM publici, care garantează independența față de guvern sau alte influențe politice?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența unor proceduri de numire atât echitabile, cât și transparente pentru directorul general al FSM publici care garantează independența acestuia față de interferența politică. Surse: legislația națională, rapoarte publice,</p>	Legea prevede proceduri de numire echitabile și transparente, care garantează independența față de guvern sau alte influențe politice și sunt implementate eficient	Prevederile legii nu garantează independența deplină față de guvern sau de altă influență politică sau există unele deficiențe în implementare	Nu există o lege specifică privind procedurile de numire sau legea existentă nu garantează independența față de guvern sau altă influență politică
4.	<p><i>Numirile și demiterile directorului general al FSM publici sunt independente de influența politică în practică?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează dacă garanțiile legale pentru procedurile de numire și revocare pentru directorul general al FSM publici sunt implementate în practică sau dacă există dovezi ale unor conflicte sistematice cu privire la numirea și demiterea directorului general. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți</p>	Fără amestec politic în numirile și demiterile directorului general	Imixtiune politică ocazională în numirile și demiterile directorului general	Imixtiune politică sistematică în numirile și demiterile directorului general
*	Total: 4 sub-indicatori			

Indicatorul C5.2. Independența finanțării FSM publici

Descriere: Acest indicator este conceput pentru a măsura riscurile ce decurg din procedurile de finanțare a FSM publici.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

*	C5.2. Independența finanțării FSM publici	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<p><i>Legislația prescrie proceduri transparente și echitabile pentru a se asigura că finanțarea FSM publici este adecvată?</i></p> <p>Descriere: Această variabilă evaluează existența garanțiilor de reglementare pentru proceduri echitabile și transparente de finanțare a FSM publici și împotriva subfinanțării acestora. Adecvat presupune: (a) adecvat pentru a acoperi toate aspectele misiunii de serviciu public și (b) stabil pe o bază multianuală.</p>	Da, procedurile sunt transparente și echitabile și asigură o finanțare adecvată	Procedurile nu sunt în totalitate transparente și echitabile sau sunt dar nu asigură o finanțare adecvată	Procedurile nu sunt echitabile, nici transparente și nu asigură o finanțare adecvată

	Surse: legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile			
2.	<i>Legislația prevede că finanțarea acoperă în mod adecvat misiunile de serviciu public, inclusiv în online, ale FSM publici, fără a distorsiona concurența cu actorii media privați?</i> Descriere: Finanțarea FSM publici este strict legată de definirea misiunii acestora în conformitate cu normele UE privind ajutorul de stat și de indicațiile interpretative date de Comisia Europeană cu privire la aplicarea lor. Surse: legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți	Da, acoperă în mod adecvat fără a distorsiona piața	Acoperă în mod adecvat, dar sunt dovezi că ar putea distorsiona piața	Nu acoperă adecvat sau există dovezi clare că distorsionează piața
3.	<i>Cum evaluați mecanismul de acordare a finanțării FSM publici?</i> Descriere: Această variabilă evaluează implementarea efectivă a garanțiilor de reglementare care asigură că finanțarea PSM este adecvată. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți	Nivelul finanțării (taxă de licență sau alta) depinde de indicatorul economic stabilit de lege	Guvernul decide nivelul de finanțare pe baza unei analize amănunțite cu discuții publice și luând în considerare opiniile	Guvernul decide asupra nivelului de finanțare fără discuții publice
*	Total: 3 sub-indicatori			

Total Domeniul C: 5 riscuri, 8 indicatori, 29 sub-indicatori

**

DOMENIUL DE RISC D. INCLUZIUNEA SOCIALĂ

Riscul D1. Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru persoanele cu nevoi speciale

Indicatorul D1.1. Accesul minorităților la mass-media audiovizuală

Descriere: Acest indicator evaluează dacă minoritățile (atât cele recunoscute legal, cât și cele care nu sunt recunoscute) au acces la timp de antenă la serviciile de radiodifuziune sonoră și de televiziune ale FSM publici și privați.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar, interviu

Tabel de evaluare:

*	D1.1. Accesul minorităților la mass-media audiovizuală	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Legislația garantează minorităților recunoscute legal accesul la timp de antenă pe canalele FSM publici și prevederile legale se realizează în practică?</i> Descriere: Această variabilă evaluează garanțiile legale pentru accesul la timp de antenă pe canalele FSM publici ale minorităților recunoscute legal. Definiția minorităților este limitată la minoritățile naționale recunoscute de lege. Definiția minorității: În sensul prezentei metodologii (MPM), „minoritatea” este definită ca un grup cultural sau social: a) numeric inferior restului populației unui stat, b) mai mic decât grupul majoritar din țara respectivă; c) într-o poziție nedominantă; d) ai cărui membri posedă caracteristici etnice, religioase sau lingvistice diferite de cele ale restului populației. Surse: legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți în domeniul minorităților	Minoritățile au acces la timp de antenă, iar accesul este proporțional cu numărul populației lor din țară, fără nicio excepție semnificativă.	Majoritatea minorităților au acces adecvat la timp de antenă, dar există câteva excepții semnificative.	Majoritatea minorităților nu au acces la timp de antenă sau acesta nu este proporțional cu numărul populației lor din țară.

2.	<i>În realitate, minoritățile, care nu sunt recunoscute prin lege, au acces la timp de antenă pe canalele FSM publice?</i>	Minoritățile au acces la timp de antenă, iar accesul este proporțional cu numărul populației lor din țară, fără nicio excepție semnificativă.	Majoritatea minorităților au acces adecvat la timp de antenă, dar există câteva excepții semnificative.	Majoritatea minorităților nu au acces la timp de antenă sau acesta nu este proporțional cu numărul populației lor din țară.
	Descriere: Această variabilă evaluează accesul la timpul de antenă al minorităților în practică. Aici, definiția minorităților este extinsă pentru a include și minoritățile care nu sunt recunoscute de lege. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți în domeniul minorităților			
3.	<i>Minoritățile recunoscute legal au acces la timp de antenă pe canalele FSM privați?</i>	Minoritățile au acces la timp de antenă, iar accesul este proporțional cu numărul populației lor din țară, fără nicio excepție semnificativă.	Majoritatea minorităților au acces adecvat la timp de antenă, dar există câteva excepții semnificative.	Majoritatea minorităților nu au acces la timp de antenă sau acesta nu este proporțional cu numărul populației lor din țară.
	Descriere: Această variabilă evaluează în practică accesul la timp de antenă al minorităților recunoscute legal. Eșantion media: două canale TV private și două posturi radio private cu cea mai mare cotă de audiență din țară. Pentru această variabilă, poate fi realizat un scurt interviu cu cel puțin un expert în domeniul minorităților.			
4.	<i>Minoritățile, care nu sunt recunoscute prin lege, au acces la timp de antenă pe canalele FSM privați?</i>	Minoritățile au acces la timp de antenă, iar accesul este proporțional cu numărul populației lor din țară, fără nicio excepție semnificativă.	Majoritatea minorităților au acces adecvat la timp de antenă, dar există câteva excepții semnificative.	Majoritatea minorităților nu au acces la timp de antenă sau acesta nu este proporțional cu numărul populației lor din țară.
	Descriere: Această variabilă evaluează în practică accesul la timp de antenă al minorităților care nu sunt recunoscute legal. Eșantion media: două canale TV private și două posturi radio private cu cea mai mare cotă de audiență din țară. Pentru această variabilă, poate fi realizat un scurt interviu cu cel puțin un expert în domeniul minorităților.			
*	Total: 4 sub-indicatori			

Indicatorul D1.2. Accesul persoanele cu dizabilități la mass-media audiovizuală

Descriere: Acest indicator evaluează dacă persoanele cu dizabilități au acces la timp de antenă la SMAV ale FSM publice și privați.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Table de evaluare:

*	D1.2. Accesul persoanelor cu dizabilități la mass-media audiovizuală	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Cum ați evalua politica privind accesul persoanelor cu dizabilități la conținuturile audiovizuale în RM?</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența și coerența politicilor de promovare a accesului la conținutul și serviciile media audiovizuale de către persoanele cu dizabilități. Persoanele cu dizabilități sunt definite aici ca fiind nevăzători, cu vedere parțială, surde și cu deficiențe de auz. Termenul „politică” include reglementare, autoreglementare și (un set de) legi care reglementează o anumită problemă. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu cel puțin un reprezentant al unei instituții academice specializate în accesibilitatea mass-media sau al unei organizații neguvernamentale care reprezintă interesele persoanelor cu dizabilități.	Politici bine dezvoltate și implementate. Există deja o tradiție puternică de elaborare a politicilor în acest domeniu. Măsurile existente sunt coerente și la zi cu cele mai recente schimbări societale.	Politici subdezvoltate. Politicile existente sunt abia la început, iar măsurile politice luate sunt fragmentate și/sau nu implementate eficient.	Nu există politici.
2.	<i>Există legislație în vigoare care impune acces la SMAV pentru persoanele cu dizabilități și legea este implementată eficient?</i> Descriere: Această variabilă evaluează existența cerințelor legale pentru serviciile de acces, inclusiv sistem de semnale și descrierea audio, pentru persoanele cu dizabilități și implementarea efectivă a acestor cerințe legale.	Există un cadru legal bine dezvoltat și implementat. Măsurile existente sunt coerente și actualizate cu cele mai recente	Cadru legal subdezvoltat. Măsurile existente sunt abia la început, sunt fragmentate și/sau nu implementate eficient.	Nu există un cadru legal.

	Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu un expert în domeniu.	schimbări societale.		
3.	<i>Cum evaluezi sprijinul disponibil pentru persoanele cu deficiențe de auz în televiziune?</i> Descriere: Această variabilă evaluează sprijinul acordat persoanelor cu deficiențe de auz pentru a accesa televizorul, în special în ceea ce privește subtitrarea, semnalizarea și descrierile sonore disponibile. Eșantion media: Două canale TV private cu cea mai mare cotă de audiență și toate canalele TV ale FSM publici.	Subtitrările, semnalizarea și descrierile de sunet sunt disponibile în mod regulat în diferite ferestre de programare.	Subtitrările, semnalizarea și descrierile de sunet sunt disponibile numai neregulat sau în ferestre de programare mai puțin populare (de ex. înainte de ora 14.00).	Nu sunt disponibile subtitrări, semnalizarea și descrieri de sunet.
4.	<i>Cum evaluezi nivelurile de descriere audio disponibile pentru nevăzători în televiziune?</i> Descriere: Această variabilă evaluează în ce măsură sunt disponibile descrierile audio pentru persoanele nevăzătoare la televizor. Eșantion media: Două canale TV private cu cea mai mare cotă de audiență și toate canalele TV ale FSM publici.	Descrierile audio sunt disponibile în mod regulat în diferite ferestre de programare	Descrierile audio sunt disponibile numai în mod neregulat sau în ferestre mai puțin populare (de ex. înainte de ora 14.00).	Nu sunt disponibile descrieri audio.
*	Total: 4 sub-indicatori			

Riscul D2. Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru comunitățile locale/regionale

Indicatorul D2.1. Accesul la mass-media audiovizuală locală/regională

Descriere: Mass-media la nivel regional și local sunt deosebit de importante pentru democrație, deoarece relația lor cu publicul local tinde să fie mai strânsă în comparație cu mass-media națională. Mass-media regională și locală pot servi și ca spații alternative de discuție pe subiecte care sunt marginalizate de mass-media națională.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

*	D2.1. Accesul la mass-media audiovizuală locală/regională	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Legislația oferă acces mass-mediei audiovizuale locale/regionale la resursele media și legea este implementată eficient?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă legislația conține prevederi specifice care acordă mass-mediei locale/regionale acces la platformele media. Prevederile relevante vizează rezervarea de frecvențe TV sau radio sau garanții pentru accesul la rețelele de radio și TV prin intermediul regulilor must-carry obligatorii. Surse: legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți	Da, legea acordă acces mass-mediei locale/regionale la platformele media și este implementată eficient	Există o lege, dar nu este implementată eficient	Nu există lege sau legea nu acordă acest acces mass-mediei locale/regionale
2.	<i>Statul susține mass-media audiovizuală locală/regională prin subvenții?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă statul (nivel național/regional/local) distribuie subvenții directe sau indirecte instituțiilor audiovizuale locale/regionale. Subvențiile directe sunt, printre altele, granturi în numerar și împrumuturi fără dobândă. Subvențiile indirecte sunt, printre altele, scutiri de taxe și tarife reduse de servicii poștale sau de telefon. Surse: legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile	Statul sprijină mass-media locală/regională, inclusiv cea audiovizuală, cu un nivel adecvat de subvenții.	Statul sprijină mass-media locală/regională, inclusiv cea audiovizuală, cu un număr limitat de subvenții.	Statul nu sprijină mass-media locală/regională, inclusiv cea audiovizuală, cu subvenții.
3.	<i>Subvențiile de stat sunt distribuite instituțiilor audiovizuale locale/regionale într-un mod corect și</i>	Subvențiile de stat sunt	Subvențiile de stat sunt	Nu există criterii clare

	<i>transparent?</i>	distribuite într-o manieră corectă și transparentă.	distribuite pe baza unui set de criterii, dar nu este clar dacă sunt corecte.	privind distribuirea subvențiilor de stat sau aceste criterii sunt inechitabile.
	Descriere: Această variabilă evaluează dacă statul distribuie subvenții directe sau indirecte instituțiilor audiovizuale locale/regionale într-un mod corect și transparent. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți în domeniu			
4.	<i>FSM publici sunt obligați prin lege să aibă propriii corespondenți și/sau să dezvolte filiale locale/regionale? În practică, FSM publici au propriii corespondenți sau filiale locale/regionale?</i>	FSM publici au proprii corespondenți locali/regionali.	FSM publici au corespondenți locali/regionali, dar numărul acestora este limitat.	FSM publici au foarte puțini corespondenți locali/regionali sau nu au deloc.
	Descriere: Această variabilă evaluează dacă FSM publici sunt obligați (fie prin legislație, fie printr-un echivalent funcțional) să aibă proprii corespondenți regionali sau filiale și dacă în practică are proprii corespondenți regionali sau se bazează pe material achiziționat de la agențiile de presă. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți în domeniu			
*	Total: 4 sub-indicatori			

Indicatorul D2.2. Accesul la mass-media audiovizuală comunitară

Descriere: Acest indicator evaluează protecția și susținerea din partea statului a mass-mediei comunitare.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

*	D2.2. Accesul la mass-media audiovizuală comunitară	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Legislația oferă acces mass-mediei comunitare la resursele media și legea este implementată eficient?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă legea conține prevederi specifice care acordă acces la platformele media pentru mass-media comunitară. Mass-media comunitară este definită ca mass-media non-profit și responsabilă față de comunitatea pe care încearcă să o servească. Surse: legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți	Da, legea acordă acces mass-mediei comunitare la platformele media și este implementată eficient	Există o lege, dar nu este implementată eficient sau nu există lege, dar, în practică, mass-media comunitară are acces la media platforme.	Nu există lege sau legea nu acordă acest acces la mass-media comunitară
2.	<i>Legislația garantează independența mass-mediei comunitare și aceasta este protejată în practică?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă există mass-media comunitară și aceasta este independentă sau dacă există dovezi de cenzură politică sistematică, interferență sau manipulare a acestui tip de media. Surse: legislația națională, rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți	Mass-media comunitară este prezentă și independentă.	Mass-media comunitară este prezentă, dar nu este complet independentă.	Mass-media comunitară este absentă sau, dacă este prezentă, nu este independentă.
3.	<i>Statul susține mass-media comunitară prin subvenții?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă statul ((la nivel național/regional/local) distribuie subvenții directe sau indirecte mass-mediei comunitare. Subvențiile directe sunt, printre altele, granturi în numerar și împrumuturi fără dobândă. Subvențiile indirecte sunt, printre altele, scutiri de taxe și tarife reduse de servicii poștale sau de telefon. Surse: rapoarte publice, relatări ale societății civile, interviu cu experți în domeniu	Statul sprijină mass-media comunitară cu un nivel adecvat de subvenții.	Statul sprijină mass-media comunitară cu un număr limitat de subvenții.	Statul nu sprijină mass-media comunitară cu subvenții.
*	Total: 3 sub-indicatori			

Riscul D3. Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru femei

Indicatorul D3.1. Accesul femeilor la mass-media audiovizuală

Descriere: Egalitatea de gen este o valoare fundamentală (Tratatul privind Uniunea Europeană, 2008) și un obiectiv strategic al UE (Comisia Europeană, 201548). Consiliul European consideră că egalitatea de gen este o parte integrantă a drepturilor omului, interconectată cu libertatea presei, inclusiv libertatea editorială, și, alături de libertatea de exprimare, este un drept fundamental (Recomandarea Consiliului European, 2013).

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* D3.1. Accesul femeilor la mass-media audiovizuală	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1. <i>FSM publici au o politică cuprinzătoare de egalitate de gen?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă FSM publici au politici de egalitate de gen în vigoare și dacă acestea sunt cuprinzătoare. Pentru a fi considerată cuprinzătoare, politica ar trebui să acopere atât problemele de personal, cât și conținuturile audiovizuale. Surse: regulamentele TRM, rapoarte publice, relații ale societății civile, interviu cu experți	Da, au o politică de egalitate de gen care vizează personalul și conținuturile și este implementată eficient.	Da, au o politică de egalitate de gen, dar are o sferă limitată sau nu este implementată eficient.	Nu există nicio politică de egalitate de gen.
2. <i>Care este ponderea femeilor în CSD al FSM public național?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă reprezentarea femeilor și bărbaților în consiliile de supraveghere ale FSM publici este echilibrată. Metoda: Ponderea (%) este calculată din numărul femeilor membre ale Consiliilor raportat la numărul total de membri ai Consiliului. Surse: pagina web oficială a TRM	40% și mai mult sunt femei	Între 30% și 40% sunt femei	Mai puțin de 30% sunt femei
3. <i>Care este ponderea femeilor în comitetul managerial (executiv) al FSM public național?</i> Descriere: Această variabilă evaluează dacă reprezentarea femeilor și bărbaților în comitetele manageriale (executive) ale FSM publici este echilibrată. Metoda: Ponderea (%) este calculată din numărul femeilor membre ale Comitetelor raportat la numărul total de membri ai Comitetului. Surse: pagina web oficială a TRM	40% și mai mult sunt femei	Între 30% și 40% sunt femei	Mai puțin de 30% sunt femei
4. <i>Sunt femeile reprezentate în programele audiovizuale de știri și de actualitate într-un mod proporțional și lipsit de stereotipuri?</i> Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze reprezentarea femeilor în programele audiovizuale de știri și de actualitate (FSM publici și privați). Eșantion: SMAV public generalist și top-4 SMAV comerciale generaliste și/sau de știri	Femeile sunt reprezentate proporțional în emisiunile de știri și de actualitate și sunt libere de stereotipuri	Femeile sunt în unele cazuri sau în unele mass-media nereprezentate în mod proporțional și lipsite de stereotipuri	Femeile sunt subreprezentate sau descrise într-un mod stereotip
Total: 4 sub-indicatori			

Riscul D4. Centralizarea înaltă a sistemului național și dezvoltarea insuficientă a mass-mediei audiovizuale locale/regionale

Indicatorul D4.1. Nivelul de centralizare a sectorului audiovizual

Descriere: Acest indicator permite de a evalua potențialele riscuri legate de centralizarea înaltă a sistemului mediatic audiovizual național și de subdezvoltarea pieței audiovizuale locale și regionale.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* D4.1. Nivelul de centralizare a sectorului audiovizual	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>1. <i>Care este proporția orașelor (municipii și centre administrative de nivelul II) din RM în care există FSM regionali/locali?</i></p> <p>Descriere: Acest indicator are scopul de a evalua proporția orașelor (cu excepția capitalei) și a centrelor raionale din RM în care există surse locale/regionale de informație (radio și TV). Indicatorul permite de a stabili dacă mass-media răspunde necesității consumatorului local/regional de a fi informat despre evenimentele din proximitatea sa spațială și nu doar prin intermediul canalelor naționale de radio și TV. Metoda: Proporția este stabilită prin raportul dintre numărul orașelor și centrelor raionale în care există FSM locali/regionali și numărul total de orașe și centre raionale din RM. Surse: rapoarte statistice</p>	FSM locali/regionali există în peste 75% din orașele și centrele raionale	FSM locali/regionali există între 25% și 75% din orașele și centrele raionale	FSM locali/regionali există în cel mult 25% din orașele și centrele raionale
<p>2. <i>Care este raportul dintre numărul FSM locali/regionali și cel al FSM naționali?</i></p> <p>Descriere: Acest indicator are scopul de a evalua suficiența surselor locale/regionale și de informație (TV, radio) în raport cu numărul populației regionale. Evaluarea urmează a fi făcută separat pentru fiecare regiune (unitate administrativ-teritorială) a RM sau pe zone geografice (Nord, Centru, Sud). În sensul prezentei cercetări, clasificarea FSM este strict geografică (excepțând capitala care este atribuită la nivel național). Metoda: Numărul FSM locali/regionali dintr-o UTA sau regiune se împarte la numărul total de FSM din RM; numărul populației regiunii sau UTA se împarte la populația națională totală, iar apoi cele două rate sunt comparate. Surse: rapoarte statistice</p>	Diferența dintre cele două rate este egală sau mai mare de 5%	Diferența dintre cele două rate este cuprinsă între 1% și 5%	Diferența dintre cele două rate este mai mică de 1%
Total: 2 sub-indicatori			

Indicatorul D4.2. Nivelul de dezvoltare a FSM locali/regionali

Descriere: Indicatorul permite evaluarea unor potențiale riscuri legate de subfinanțarea și dezvoltarea insuficientă a FSM locali și regionali.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

* D4.2. Nivelul de dezvoltare a FSM locali/regionali	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
<p>3. <i>Care este nivelul de finanțare a mass-mediei audiovizuale regionale?</i></p> <p>Descriere: Acest indicator are scopul de a evalua dacă nivelul de finanțare a mass-mediei audiovizuale</p>	Raportul finanțării mass-mediei regionale (comparativ cu totalul)	Raportul finanțării mass-mediei regionale (comparativ cu totalul)	Raportul finanțării mass-mediei regionale (comparativ cu totalul)

	regionale este proporțional cu numărul populației regionale comparativ cu nivelul general de finanțare a mass-mediei audiovizuale din RM în raport cu numărul populației naționale. Evaluarea urmează a fi făcută separat pentru fiecare regiune (UTA) sau pe zone geografice (Nord, Centru, Sud). Metoda: Împărțind numărul populației regionale la cel al populației naționale se obține o proporție care urmează a fi comparată cu proporția obținută din împărțirea sumei finanțării mass-mediei regionale la suma finanțării mass-mediei naționale în general. Surse: rapoarte statistice	finanțării mass-media) la numărul populației regionale (comparativ cu totalul populației) este egal sau mai mare de 1,0.	finanțării mass-media) la numărul populației regionale (comparativ cu totalul populației) este cuprins între 0,5 și 1,0.	finanțării mass-media) la numărul populației regionale (comparativ cu totalul populației) este mai mic de 0,5.
*	Total: 1 sub-indicator			

Riscul D5. Lipsa, subreprezentarea sau dominația unor tipuri de servicii media audiovizuale

Indicatorul D5.1. Diversitatea serviciilor media audiovizuale

Descriere: Acest indicator are scopul de a evalua diversitatea SMAV în televiziunea terestră, în cablu și IPTV care să protejeze interesele socio-culturale ale consumatorilor de informație. Indicatorul permite de a evalua potențialele riscuri legate de dominația unor tipuri de SMAV și de subreprezentarea altora.

Metoda de măsurare: Evaluare în bază de chestionar

Tabel de evaluare:

*	D5.1. Diversitatea serviciilor media audiovizuale	Risc scăzut (1p)	Risc mediu (2p)	Risc înalt (3p)
1.	<i>Care este proporția categoriei de SMAV tematice furnizate de FSM aflați în jurisdicția RM?</i> Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze dacă există o reprezentare relativ echilibrată a SMAV de televiziune pentru care autoritatea din domeniul audiovizualului a acordat licențe. În particular, este urmărită ponderea categoriilor de SMAV tematice a căror prezență ar putea fi insuficientă, în raport cu numărul total de SMAV. Prin SMAV tematice se subînțelege: 1) informative (informație continuă, documentare, economice, etc); 2) educative (copii/tineret, natură, știință, cultură, etc); 3) distractive (cinema, muzică, lifestyle, sport, etc). Surse: pagina web oficială a CA, registrele de servicii media	SMAV tematice sunt reprezentate echilibrat cu o deviație cel mult 5% de la reprezentarea echilibrată (~33%)	SMAV tematice sunt reprezentate relativ echilibrat cu o deviație de cel mult 10% de la reprezentarea echilibrată (~33%)	SMAV tematice sunt reprezentate dezechilibrat cu o deviație de 20% de la reprezentarea echilibrată (~33%)
2.	<i>Care este proporția categoriei de SMAV tematice în cablu și IPTV?</i> Descriere: Această variabilă urmărește să evalueze dacă există o reprezentare relativ echilibrată a SMAV de televiziune în cablu și IPTV. În particular, este urmărită ponderea categoriilor de SMAV tematice a căror prezență ar putea fi insuficientă, în raport cu numărul total de SMAV. Prin SMAV tematice se subînțelege: 1) informative (informație continuă, documentare, economice, etc); 2) educative (copii/tineret, natură, știință, cultură, etc); 3) distractive (cinema, muzică, lifestyle, sport, etc). Eșantion: analiza ofertei de servicii Top 3 distribuitori de servicii media	SMAV tematice sunt reprezentate echilibrat cu o deviație cel mult 5% de la reprezentarea echilibrată (~33%)	SMAV tematice sunt reprezentate relativ echilibrat cu o deviație de cel mult 10% de la reprezentarea echilibrată (~33%)	SMAV tematice sunt reprezentate dezechilibrat cu o deviație de 20% de la reprezentarea echilibrată (~33%)
*	Total: 2 sub-indicatori			

Total Domeniul D: 5 riscuri, 8 indicatori, 24 sub-indicatori

Tabelul 1. DOMENIILE DE RISC ANALIZATE ȘI LISTA INDICATORILOR MONITRIZAȚI

Cod	DOMENII DE RISC Riscuri și amenințări	Nr.	Cod	INDICATORI MONITRIZAȚI	Nr. sub-indicatori
A	PROTECȚIA FUNDAMENTALĂ 5 riscuri			7 indicatori	43 sub.
A1	Libertatea de exprimare, drepturile și libertățile conexe nu sunt suficient protejate	01	A1.1.	Protecția libertății de exprimare	8
		02	A1.2.	Protecția dreptului la informație	8
A2	Insuficiența unei supravegheri independente în domeniul audiovizualului	03	A2.1.	Independența și eficiența CA	8
		04	A2.2.	Independența și eficiența CA	8
A3	Insuficiența educației mediatică (media literacy)	05	A3.1.	Educația mediatică (media literacy)	5
A4	Insuficiența protecției în fața conținutului ilegal și dăunător	06	A4.1.	Protecția împotriva dezinformării	4
A5	Insuficiența accesului universal la mass-media tradițională	07	A5.1.	Protecția accesului universal la serviciile FSM publici	2
B	PLURALITATEA PIEȚEI 5 riscuri			7 indicatori	24 sub.
B1	Lipsa de transparență în structurile de proprietate	08	B1.1.	Transparența proprietății în domeniul audiovizualului	4
B2	Nivelul înalt de concentrare a proprietății pe piața SMAV	09	B2.1	Reglementarea concentrării proprietății în domeniul audiovizualului	3
		10	B2.2.	Nivelul de concentrare a proprietății/audienței pe piața SMAV	5
B3	Nivelul înalt de concentrare încrucișată (cross-media) a proprietății pe piața mass-media	11	B3.1.	Reglementarea concentrării încrucișate a proprietății pe piața mass-media	3
		12	B3.2.	Nivelul de concentrare încrucișată a proprietății pe piața mass-media	1
B4	Nivelul insuficient al viabilității mass-mediei audiovizuale	13	B4.1.	Viabilitatea mass-mediei audiovizuale	6
B5	Lipsa de resurse financiare suficiente pentru a sprijini mass-media audiovizuală	14	B5.1.	Nivelul susținerii financiare pentru dezvoltarea mass-mediei audiovizuale	2
C	INDEPENDENȚA POLITICĂ 5 riscuri			8 indicatori	29 sub.
C1	Politizarea excesivă a proprietății și controlului în domeniul audiovizualului	15	C1.1.	Controlul politic asupra mass-mediei audiovizuale	5
C2	Insuficiența independenței editoriale	16	C2.1.	Autonomia editorială	4
		17	C3.1.	FSM publici și alegerile	4
		18	C3.2	FSM privați și alegerile	3
C3	Partizanatul și părtinirea politică în alegeri	19	C3.3.	Publicitatea electorală	3
		20	C4.1.	Sprijinirea de către stat a sectorului audiovizual	3
C4	Lipsa de transparență în oferirea resurselor de către stat	21	C5.1.	Independența conducerii FSM publici	4
C5	Independența insuficientă a FSM publici	22	C5.2.	Independența finanțării FSM publici	3
D	INCLUZIUNEA SOCIALĂ 5 riscuri			8 indicatori	24 sub.
D1	Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru persoanele cu nevoi	23	D1.1.	Accesul minorităților la mass-media audiovizuală	4

	speciale	24	D1.2.	Accesul persoanele cu dizabilități la mass-media audiovizuală	4
D2	Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru comunitățile locale/regionale	25	D2.1.	Accesul la mass-media audiovizuală locală/regională	4
		26	D2.2.	Accesul la mass-media audiovizuală comunitară	3
D3	Acces limitat la mass-media audiovizuală pentru femei	27	D3.1.	Accesul femeilor la mass-media audiovizuală	4
D4	Centralizarea înaltă a sistemului național și dezvoltarea insuficientă a mass-mediei audiovizuale locale/regionale	28	D4.1.	Nivelul de centralizare a sectorului audiovizual	2
		29	D4.2.	Nivelul de dezvoltare a FSM locali/regionali	1
D5	Lipsa, subreprezentarea sau dominația unor tipuri de servicii media audiovizuale	30	D5.1.	Diversitatea serviciilor media audiovizuale	2
Total: 4 DOMENII DE RISC 5 riscuri					
Total: 30 indicatori 120 sub-indicatori					

ÎNDRUMAR METODOLOGIC

Aplicarea metodologiei

Prezenta metodologie prezintă un set de **30 de indicatori** care cuprind **120 de variabile** structurate, în baza cărora pot fi evaluate **20 de potențiale amenințări și riscuri** asupra pluralismului audiovizual pe **patru domenii de risc**. Pentru a determina gradul real al pluralismului audiovizual este necesară aplicarea întregului set de indicatori. Cu toate acestea, metodologia de față oferă posibilitatea de a realiza evaluări și pe segmente de cercetare, respectiv pentru evaluarea unui anumit domeniu de risc ce prezintă un interes specific.

Calcularea scorului

În funcție de răspunsurile obținute în cadrul chestionarului, fiecărui sub-indicator *i* se atribuie un punctaj (de la 1 la 3 puncte), conform următorului algoritm: 1 punct pentru risc scăzut (zona verde), 2 puncte pentru risc mediu (zona portocalie) și 3 puncte pentru risc înalt (zona roșie).

Interpretarea rezultatelor

Utilizarea metodologiei are drept rezultat stabilirea nivelului de risc – scăzut, mediu sau înalt – pentru pluralismul mediatic. Rezultatul va fi obținut în urma evaluării întregului set de indicatori ai riscurilor în cadrul celor patru domenii de risc. Stabilirea nivelului de amenințare pentru fiecare risc sau domeniu de risc se va face luând în calcul media generală a tuturor indicatorilor utilizați. Media generală nu poate oscila decât între 1 și 3 puncte. Astfel, se va considera:

- **risc scăzut**, dacă media generală va fi mai mică de 1,5 puncte;
- **risc mediu**, dacă media generală va fi cuprinsă între 1,5 și 2,0 puncte;
- **risc înalt**, dacă media generală va fi mai mare de 2,0 puncte.

Determinarea nivelului de risc și acțiunile necesare de întreprins

Fiecare cod de culoare rezultat în urma evaluării indică un anumit nivel de risc și este un semnal pentru autorități să întreprindă măsurile care sunt necesare:

- **verde (risc scăzut)**: amenințările la adresa pluralismului sunt minime; sunt necesare acțiuni care să mențină și să îmbunătățească acest grad al pluralismului mediatic;
- **portocaliu (risc mediu)**: amenințările la adresa pluralismului există; sunt necesare monitorizarea situației și acțiuni care să nu admită degradarea ei;
- **roșu (risc înalt)**: amenințările la adresa pluralismului sunt maxime; situația necesită acțiuni urgente care să înlăture riscul;

Surse de date pentru indicatorii juridici

- Constituția Republicii Moldova;
- Declarația Universală a drepturilor omului;
- Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
- Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră;
- Legea cu privire la libertatea de exprimare, Legea privind accesul la informațiile de interes public, Codul serviciilor media audiovizuale, Codul electoral, Legea privind protecția datelor cu caracter personal, Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, Legea cu privire la publicitate, Legea presei, Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, Legea cu privire la Guvern, Legea privind transparența în procesul decizional, Legea concurenței, Legea comunicațiilor electronice, Legea cinematografilei, Codul penal al Republicii Moldova, Codul muncii al Republicii Moldova, Codul fiscal, Codul de procedură penală al Republicii Moldova, Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, Codul contravențional al Republicii Moldova etc.;
- jurisprudența CtEDO;
- actele Curții Constituționale a RM;
- actele și rapoartele CA, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Consiliului Concurenței, Comisiei Electorale Centrale, actele normative în domeniu ale altor autorități/instituții și/sau organe publice centrale;
- actele normative în domeniu din UTA Găgăuzia;
- actele interne ale FSM publici (regulamente interne, caiete de sarcini, hotărâri/decizii normative etc.);
- Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, Codul de principii, standarde și recomandări al producătorilor Companiei publice „Teleradio-Moldova”, Standardele profesionale și principiile eticii jurnalistice în emisiunile IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, alte acte de (co)auto-reglementare în domeniul eticii profesionale din domeniul jurnalistic;
- actele Consiliului de Presă din Republica Moldova, Comisiei de etică profesională a jurnaliștilor, Ombudsmanului IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, altor instituții/organisme având ca obiect de activitate monitorizarea normelor etice în domeniu;
- practica judiciară națională;
- rapoarte și studii în domeniu ale organizațiilor non-guvernamentale;
- informațiile din presă privind pluralismul mediatic și/sau (ne)respectarea legislației în domeniu.

Surse de date pentru indicatorii economici:

- Rapoartele și deciziile CA;
- Rapoartele radiodifuzorilor;
- Rapoartele distribuitorilor de servicii media;
- Informațiile publice ale Asociațiilor patronale ale radiodifuzorilor;
- Rapoartele și deciziile ANRCETI;
- Rapoartele și deciziile CC;
- Registrul CA al posturilor de radio;
- Registrul CA al posturilor de televiziune;
- Nomenclatorul ziarelor;
- Rapoartele și studiile realizate de societatea civilă;
- Caietele de sarcini și rapoartele financiare anuale ale IPNA Compania Teleradio-Moldova;
- Caietele de sarcini și rapoartele financiare anuale ale IPRA Compania Teleradio-Găgăuzia;
- Rapoartele și deciziile CSD al IPNA Compania Teleradio-Moldova;
- Rapoartele și deciziile CO al IPRA Compania Teleradio-Găgăuzia;
- Rapoartele și deciziile Curții de Conturi a RM;
- Hotărârile de Guvern și de Parlament relevante;
- Rapoartele de măsurare a audienței mass-media;
- Rapoartele de măsurare a audienței AGB Moldova;
- Biroul Național de Statistică;
- Legea privind organizarea administrativ-teritorială a RM;
- Recensământul populației.

Surse de date pentru indicatori socio-demografici:

- Datele statistice despre angajați oferite de Serviciile Resurse umane ale FSM publicii;
- Studiile privind audiența instituțiilor mediatice;
- Rapoartele societății civile;
- Bazele de date și/sau rapoartele ONG-urilor de media;
- Rapoartele organizațiilor internaționale (CoE, OSCE etc);
- Rapoartele privind desfășurarea alegerilor;
- Rapoartele instituțiilor mediatice;
- Site-urile instituțiilor mediatice;
- Rapoartele CA;
- Rapoartele Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media;
- Concursurile pentru desemnarea membrilor CA, CSD/CO ale IPNA/IPRA, ai managerilor IPNA/IPRA;
- Hotărârile de Guvern și de Parlament relevante;
- Biroul Național de Statistică;
- Registrul CA al posturilor de radio;
- Registrul CA al posturilor de televiziune;
- Sondaje și studii sociologice relevante;

Referințe bibliografice

1. Media pluralism in the Member States of the European Union. Commission Staff Working Document SEC(2007)32. Brussels, 16 January 2007, 92 de pagini, disponibil pe http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/doc/pluralism/media_pluralism_swp_en.pdf;
2. Independent Study on Indicators for Media Pluralism in the Member States-Towards a Risk-Based Approach, Preliminary Final Report prepared for the European Commission Directorate-General Information Society and Media SMART 007A 2007-0002. Leuven, April 2009 – 167 de pagini, disponibil pe http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/doc/pluralism/pfr_report.pdf;
3. Independent Study on Indicators for Media Pluralism in the Member States-Towards a Risk-Based Approach, Final Report prepared for the European Commission Directorate-General Information Society and Media SMART 007A 2007-0002. Leuven, July 2009, 186 de pagini, disponibil pe https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/final_report_09.pdf
4. Monitoring Media Pluralism in Europe - Testing and Implementation of the Media Pluralism Monitor 2014 (Policy Report - December 2014), 198 de pagini, disponibil pe <http://cmpf.eui.eu/Documents/MPM2014-PolicyReport.pdf>;
5. Monitoring Media Pluralism in The Digital ERA. Centre for Media Pluralism and Media Freedom. Report 2022, disponibil pe: <https://cmpf.eui.eu/mpm2022-results/>
6. Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei Rec(99)1 privind măsurile de promovare a pluralismului mijloacelor de comunicare în masă. Memorandum explicativ;
7. Recomandarea nr. R(2000)7 a Comitetului de Miniștri către Statele Membre cu privire la dreptul jurnaliștilor de a nu-și dezvălui sursele de informație, adoptată pe 8 martie 2000, disponibilă pe http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/doc/translations/romanian/Rec%282000%29007&ExpMem_ro.pdf
8. Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră. Strasbourg, 5 mai 1989. Text amendat în conformitate cu dispozițiile Protocolului (STE Nr.171) care a intrat în vigoare la 1 martie 2002 – 19 pagini, disponibilă pe http://trm.md/files/docs/STE_132_Conventia_Eur_TT_reviz_ro.pdf;
9. Directiva UE nr. 22/2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (directiva privind serviciul universal), adoptată pe 7 martie 2002, disponibilă pe <http://www.anrceti.md/files/filefield/Directiva%20serv%20universal%20rom.pdf>
10. Directiva UE 2010/13 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale), adoptată pe 10 martie 2010, disponibilă pe <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=URISERV:am0005&from=RO>
11. Liana Ganea, Oana Ganea, Ludmila Gamurari, Cristian Ghinea. Pluralismul extern al mass-media în Republica Moldova: între oportunitate și realitate. Chișinău: Arc, 2014 – 52 de pagini. ISBN 978-9975-61-821.135.1(478).09, disponibil pe <http://soros.md/files/publications/documents/Pluralismul%20extern%20al%20mass-mediei%20din%20RM.pdf>
12. Aneta Gonța, Corneliu Rusnac, Petru Macovei, Vasile State. Pluralismul intern al mass-mediei în Republica Moldova: oportunitate și realitate. Studiu. Editura ARC, Chișinău 2014, 100 de pagini. ISBN 978-9975-61-829-8, disponibil pe http://soros.md/files/publications/documents/Pluralismul_intern_al_mass-media_din_RM_2014.pdf;
13. Foaie de parcurs pentru consolidarea pluralismului mediatic în Republica Moldova. Chișinău, 2014, 23 de pagini, disponibilă pe [http://soros.md/files/publications/documents/Foaie de parcurs PLURALISM_2014.pdf](http://soros.md/files/publications/documents/Foaie_de_parcur PLURALISM_2014.pdf).